

# Är det värt besväret?

Inkomster bland akademiker med dubbla examina  
Juli 2011

Omslag: *Sarah Mared* arbetar som verksarkivarie på Ekobrottsmyndigheten. Hon har examen i Historia, Idéhistoria och Arkivvetenskap från Stockholms universitet.

"Min dubbelexamen är kanske inte så mycket ett frivilligt val som en nödvändighet – som humaniorastuderande finns det inte så många färdiga yrken att välja på, och det är tuff konkurrens till de utbildningar som finns. För att komma in på arkivarieutbildningen krävs minst en kandidatexamen. Men jag har aldrig ångrat att jag valde att bli arkivarie eftersom jag nu har ett väldigt roligt och utmanande yrke. Och som historiker gillar jag tanken på att jag faktiskt arbetar med framtidens historia.

En dubbelexamen är tyvärr inte ett särskilt stark förhandlingsargument när min lön ska sättas. Däremot tror jag att vetskapen om att jag har en gedigen utbildning gör att jag känner mig tryggare både i mitt arbete och i situationer där jag måste framhäva min kompetens."

*Sarah Mared* är medlem i DIK, ett av Sacos 23 medlemsförbund.

Foto: *Peter Rosén*

# Är det värt besväret?

Inkomster bland akademiker med dubbla examina

Håkan Regnér

**Är det värt besväret?  
Inkomster bland akademiker  
med dubbla examina**

Håkan Regnér  
Citera gärna ur skriften, men ange källa

© Håkan Regnér och Saco 2011  
Grafisk form Pangea design

ISBN 978-91-87146-69-5  
[www.saco.se](http://www.saco.se)

# Förord

Sedan ett antal år bedriver Saco ett omfattande forskningsprojekt om lönebildningen och dess bestämningsfaktorer. I gränslandet mellan detta projekt och utbildningsforskningen har Håkan Regné i flera studier undersökt samspelet mellan utbildning och inkomst.

I den här rapporten är det frågan om dubbla examina som står i fokus. Med allt fler högskoleutbildade på arbetsmarknaden letar många studenter efter möjligheter att skilja ut sig från andra. En strategi är att inte nöja sig med en enda examen, utan att komplettera den med ytterligare en examen. Det kan också vara ett sätt att hantera ett svagt arbetsmarknadsläge, eller att bygga på en utbildning som i sig inte skulle ha gett så hög avkastning.

Håkan Regnérs studie belyser dessa strategier och deras avkastning, men fångar också andra spännande fenomen. En intressant fråga är exempelvis vad betygen säger om studenternas förmåga – och vilken roll utbildningen och den grundläggande förmågan spelar i förhållande till varandra.

*Gunnar Wetterberg*  
Samhällspolitisk chef, Saco



# Innehåll

Sammanfattning	7
1. Inledning	11
2. Akademisk examen	15
3. Data och metod	19
4. Dubbla examina och inkomster	29
5. Generella och yrkesinriktade examina	33
6. Kombinationer av nivå och inriktning	41
7. Några vanliga examenskombinationer	49
8. Avslutande kommentarer	55
Litteratur	57
Appendix	59





# Sammanfattning

Det blir allt vanligare att ta mer än en examen från högskolan. Statistiska centralbyrån visar att nästan 17 procent av de examinerade hade mer än en examen läsåret 2009/10. Det är en fördubbling jämfört med läsåret 2000/01. Ett viktigt skäl till dubbelexamination är troligen att en person vill fördjupa eller bredda sin kunskap och därmed förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden. Men en del tar ytterligare en examen för att bilda sig, utan målet att använda kunskapen på arbetsmarknaden.

Denna studie granskar dels inkomsterna för personer med två examina jämfört med personer med en examen, dels gruppernas inkomstutveckling mellan åren 2005 och 2008. Data har tagits fram av Statistiska centralbyrån och omfattar alla nybörjare i högskolan åren 1995, 1996 och 1997 som har tagit ut minst en treårig examen före år 2007. Data innehåller även alla personer som tog ut en treårig examen från högskolan läsåren 1993/94 och 2000/01. Med kravet att alla ska ha minst 200 000 kronor i årsinkomster både år 2005 och år 2008 ger det ett analysurval på 54 246 personer, varav 7 178 personer eller 13 procent har två examina.

Vilka effekter ska vi förvänta oss av dubbla examina? Om en extra examen ger mer kunskap och gör att man kan öka sina arbetsinsatser, kommer dubbelexaminerade ha högre inkomster än personer med en examen. Dubbelexaminerade kommer också ha högre inkomster om arbetsgivaren tror att de med dubbla examina bidrar mer till verksamheten än akademiker med en examen. Däremot kan dubbla examina ha liten betydelse för inkomsterna om många tar två examina för att förstavalet blev fel. Inkomsterna påverkas troligen inte heller om den andra examen gör att man börjar om på nytt inom ett annat yrkesområde, om man läser för att bilda sig eller för att bli duktigare på sitt fritidsintresse.

## Beskrivande resultat

Data visar att det är vanligare med en treårig första examen bland dubbelexaminerade än bland dem med en examen. Ungefär 75 procent i gruppen

med dubbla examina har en treårig första examen jämfört med 48 procent i gruppen med en examen. Cirka 25 procent av de dubbelexaminerade har en fyraårig eller femårig första examen jämfört med 47 procent av dem med en examen. Av de dubbelexaminerade har ungefär 58 procent en fyraårig eller femårig andra examen.

De fyra vanligaste kombinationerna av dubbla examina är:

- treårig yrkesinriktad examen/treårig generell examen (18 procent)
- treårig generell examen/fyraårig yrkesinriktad (15 procent)
- treårig yrkesinriktad examen/fyraårig yrkesinriktad (14 procent)
- treårig generell examen/treårig yrkesinriktad examen (7 procent).

Valet av utbildningskombinationer speglar sannolikt också de olika motiv som ligger bakom beslutet att ta ytterligare en examen.

År 2008 arbetade 45 procent av de dubbelexaminerade i privat sektor jämfört med 51 procent av dem med en examen. Det är ungefär lika stor andel kvinnor som män i de båda grupperna. De med en examen kommer i större utsträckning från akademikerhem. I den gruppen har 37 procent en högskoleutbildad mor och 31 procent en högskoleutbildad far. Andelarna uppgår till 34 respektive 27 procent bland de dubbelexaminerade.

Personer som utbildar sig har ofta egenskaper som gör att de kan klara sig bra på arbetsmarknaden även utan utbildning. Dessa egenskaper kan till viss del fångas upp av betyg från gymnasiet. Det betyder att när betyg läggs in i beräkningarna kan man få en uppfattning om hur mycket av inkomstskillnaderna mellan examinerade och dubbelexaminerade som beror på den typen av egenskaper. Denna studie undersöker ett urval av personer som lämnade gymnasiet år 1989 eller senare för att granska om betygen påverkar resultaten.

Den beskrivande statistiken antyder att det finns ett samband mellan gymnasiebetyg och andra faktorer. Exempelvis visar det sig att 73 procent bland dem med högst betyg arbetar i en storstad, jämfört med 57 procent bland dem med lägst betyg. I gruppen med högst betyg har drygt 60 procent en högskoleutbildad mor och drygt 50 procent en högskoleutbildad far. I gruppen med lägst betyg uppgår andelarna till 35 respektive 29 procent. Dubbelexamination är vanligare bland dem med relativt låga gymnasiebetyg. I gruppen med lägst betyg har 15 procent två examina medan andelen är 10 procent i gruppen med högst betyg.

## Dubbla examina och inkomster

Inkomstskillnaderna mellan dem med dubbla examina och dem med en examen beräknas för åren 2005 och 2008. Alla beräkningar tar hänsyn till skillnader med avseende på ålder, kön, civilstånd, antal barn i olika åldrar, erfarenhet av arbetslöshet under utfallsåret, födelselän, länet där arbetsplatsen ligger, arbetsmarknadssektor samt föräldrarnas utbildningsbakgrund. Resultaten visar att de med dubbla examina har cirka 2 procent lägre inkomster år 2008, vilket motsvarar 8 000 kronor. I gruppen med gymnasiebetyg finns det inga statistiskt säkerställda inkomstskillnader år 2008. Men det beror inte på att hänsyn tas till studenternas gymnasiebetyg, utan att urvalen är olika.

Resultaten för båda urvalen visar att inkomsterna har ökat mer för personer med dubbla examina än för dem med en examen mellan åren 2005 och 2008. Inkomsterna ökade med cirka 2 procent mer för dem med dubbla examina och resultatet står sig även när hänsyn tas till skillnader i gymnasiebetyg.

Frågan är varför resultaten blir olika när man granskar ett enskilt år och när man granskar inkomstförändringar mellan åren. En förklaring kan vara att arbetsgivarna inte tror att de med dubbla examina är mer produktiva än personer med en examen. Därför kanske de tar in dubbelexaminerade på en annan position (med något lägre lön) än de med en examen. Lönerna för dubbelexaminerade ökar sedan relativt snabbt när arbetsgivaren upptäcker att de är minst lika produktiva som personer med en examen.

Ett annat beteende som skulle kunna ge upphov till olika resultat är att de med dubbla examina har något kortare arbetsplatspecifik erfarenhet (som inte fångas upp med åldersvariabeln). Gruppen med dubbla examina får en snabbare inkomstökning för att arbetsgivaren upptäcker att deras ytterligare kunskap gör dem minst lika produktiva som dem med en examen som har varit längre på arbetsplatsen. Det är också möjligt att de med dubbla examina är missnöjda med den något lägre lönen och byter jobb mellan åren, och då är det bytet som ligger bakom inkomstökningen.

Resultaten visar också att det är stora inkomstskillnader inom gruppen med dubbla examina. De med två fyraåriga yrkesexamina har 13 procent lägre inkomster år 2008 medan de med en treårig och femårig yrkesexamina har 32 procent högre inkomster jämfört med dem som har en treårig generell examen. Högst inkomster har personer som har kombinerat en kort första utbildning med en lång andra utbildning. Även inkomstökningen är stor för den gruppen. Mellan åren 2005 och 2008 ökade inkomsterna med nästan 7 procent för dem som kombinerat treåriga och femåriga yrkesutbildningar. Det kan jämföras med den genomsnittliga ökningen för alla dubbelexaminerade som är cirka 2 procent.

Inkomsterna beror också på vilka ämnesområden som ingår i utbildningarna. Vissa grupper har haft inkomstökningar som överstiger 10 procent. Det gäller bland annat dem som har kombinerat olika samhällsvetenskapliga utbildningar och yrkesinriktade tekniska utbildningar med samhällsvetenskapliga utbildningar. Kombinationer av olika tekniska utbildningar ger inkomstökningar mellan 6 och 8 procent. Kombinationer av många andra ämnesområden ger varken mer eller mindre än en treårig generell examen inom samhällsvetenskap.

Sammantaget visar resultaten att akademiker med dubbla examina inte har mycket högre inkomster än akademiker med en examen. Skillnaderna är dock stora mellan akademiker med olika utbildningskombinationer där vissa har mycket högre inkomster än de med en examen. Men många kombinationer ger inte mer i inkomst än en examen. Därför är det viktigt att tänka igenom sina utbildningsval, både det första och det andra. Utan särskilda intressen är risken stor att man kombinerar nivåer och ämnen som inte ger bättre möjligheter än de som ges med en examen.

Dubbla examina kanske minskar risken att bli arbetslös eller gör det lättare att byta jobb i en lågkonjunktur. Kanske påverkar de också möjligheterna att bli anställd i multinationella företag. Andra metoder och andra urval kanske också ger andra resultat. Detta är några frågor för kommande effektstudier.

# 1. Inledning

Högskoleverket (2001) visar att antalet avlagda examina ökade med 35 procent perioden 1990–1999, medan antalet examinerade personer ökade med drygt 25 procent. Skillnaderna mellan siffrorna förklaras av att personer tar ut mer än en examen, vilket betyder att dubbelexamination har stått för en del av ökningen i antalet avlagda examina under 1990-talet. Statistiska centralbyrån (2011) visar att trenden håller i sig. Under de senaste 10 åren har andelen med minst två examina mer än fördubblats till nästan 17 procent läsåret 2009/10.

Högskoleverket (2010) argumenterar att det under den senaste tioårsperioden har blivit allt vanligare att studenter tar ut en generell examen (kandidat-, magister- eller masterexamen) på samma meriter som en yrkesexamen. Det är inte lika vanligt med examina med olika poänginnehåll som till exempel en kandidatexamen och en magisterexamen. Dubbelexamination är också vanligare inom vissa ämnesområden än andra. Mer utbildning innebär längre tid i högskolan och senare inträde på arbetsmarknaden. Det behöver inte vara något negativt, givet att den extra utbildningen gör den dubbel-examinerade relativt mer produktiv än en person med en examen.

Syftena med denna studie är att undersöka dels om inkomsterna skiljer sig åt mellan personer med två examina och personer med en examen, dels om grupperna har haft liknande inkomstutveckling mellan åren 2005 och 2008. Om dubbelexaminerade har högre inkomster är det en signal om att dubbla examina har betydelse på arbetsmarknaden.

Data har tagits fram av Statistiska centralbyrån och omfattar alla nybörjare i högskolan åren 1995, 1996 och 1997 som tog ut minst en treårig examen före år 2007, samt alla personer som tog ut en treårig examen från högskolan läsåren 1993/94 och 2000/2001. Med kravet att alla ska ha minst 200 000 kronor i årsinkomster både år 2005 och år 2008 ger det ett analysurval på 54 246 personer, varav 7 178 personer eller 13 procent har två examina. År 2008 är det senaste året som det finns inkomster, vilket betyder att urvalen befinner sig i början på sin yrkeskarriär.

Det finns flera tänkbara förklaringar till att personer väljer att ta flera examina. En förklaring kan vara att de får mer kunskap och bättre karriärmöj-

ligheter än med en examen. Den ytterligare högskoleutbildningen höjer helt enkelt den produktiva förmågan. Effekterna blir likvärdiga om arbetsgivaren tror att dubbelexaminerade har större arbetskapacitet än personer med en examen. Dubbla examina har i så fall ett högt signalvärde på arbetsmarknaden och underlättar möjligheterna att få arbete.

Studenter kan också läsa extra för att de tycker att studietakten är för låg. Då är det sannolikt en grupp motiverade studenter som tar en andra examen, och det blir en så kallad positiv selektion av studenter till dubbelexamination. Om gruppen består av motiverade personer och arbetsgivaren känner till det kommer dubbelexamination förmedla den informationen på arbetsmarknaden. Resultatet blir att de med dubbla examina har högre inkomster än de med en examen.

En annan förklaring är att det kanske krävs två examina för att överhuvudtaget bli anställd i vissa företag. Exempelvis kanske multinationella företag helst anställer personer med flera examina. Ingångslönerna kan vara lika höga för de båda examensgrupperna men det kan vara de med dubbla examina som får chefspositionerna.

Personer kan också läsa mer för att de valde fel första gången eller för att de vill börja om på något nytt och utbilda sig för ett annat yrke. Det är också möjligt att de läser bara för att de är intresserade av ett visst ämne och vill bilda sig eller för att få fördjupade kunskaper i ett fritidsintresse. Om det är dessa skäl som ligger bakom den ytterligare utbildningen behöver inte dubbla examina leda till bättre möjligheter och högre inkomster än en examen.<sup>1</sup>

Det tycks inte finnas några svenska studier som har analyserat effekterna av dubbla examina på inkomster. Däremot finns det svenska studier som har analyserat sambandet mellan en examen<sup>2</sup> och inkomster för högskoleutbildade (Holzer 2009). Holzer analyserar ett urval av högskolenybjörjare perioden 1994–1996 som hade en examen från högskolan eller som hade tagit minst 120 poäng år 2006. Analyserna baseras på 1 816 examinerade personer som jämförs med 547 personer som har minst 120 poäng men ingen examen.

Holzer finner att examinerade akademiker inte hade högre inkomster år 2006 än akademiker som hade tagit kurser motsvarande 120 poäng. Detta kan

1 Dubbelexamination kan ha indirekt positiva effekter. Det gäller till exempel om den ytterligare examen medför att man får tillgång till nätverk som i sin tur leder till jobb med goda inkomstmöjligheter. Den typen av effekter kan vara viktiga men analyseras inte i den här studien.

2 I den engelskspråkiga litteraturen betecknas examenseffekter "sheepskin effects". Termen kommer från en gammal tradition i vissa länder att skriva ut examensbevisen på fårskinn. Antelius och Björklund (2001) granskar om det finns en sådan effekt på den svenska arbetsmarknaden genom att granska effekten av avslutade studier. De visar att sådana studier har positiva effekter på inkomster.

betyda att man inte ska förvänta sig någon större effekt av dubbla examina på inkomster. Å andra sidan, dubbla examina kan ha en effekt om skillnaderna i utbildning är större mellan personer med dubbla examina och en examen än mellan personer med en examen och de med poäng.

Holzer visar också att det finns en examenseffekt vid vissa högskolor. Till exempel har akademiker med examensbevis från äldre universitet högre inkomster än de med poäng från samma universitet. Däremot finns det ingen examenseffekt för studenter vid yngre högskolor. Denna studie granskar inte skillnader mellan högskolor utan fokuserar på inkomstskillnader mellan olika examenskombinationer.

Det verkar inte heller finnas många studier för andra länder. Det finns en närliggande amerikansk studie som granskar effekterna av att ha två huvudämnen i en examen jämfört med att ha endast ett huvudämne i examen (Del Rossi och Hersch 2008). De granskar data från år 2003 för 66 000 personer och finner att de med en fyraårig examen har 2,3 procent högre inkomster om de har dubbla huvudämnen jämfört med dem som har en fyraårig examen och ett huvudämne.

De visar också att inkomstskillnaderna är mycket stora mellan olika ämneskombinationer. Kombinationer av humaniora eller samhällsvetenskap med ekonomi, teknik, naturvetenskap eller matematik ger 7–50 procent högre inkomster jämfört med en examen som innehåller endast humaniora eller samhällsvetenskap som huvudämne. De positiva effekterna är störst för kombinationer inom ekonomi och naturvetenskap eller matematik.

Resten av studien är upplagd enligt följande. Nästa avsnitt innehåller en kort institutionell bakgrundsbeskrivning. Avsnitt 3 beskriver datamaterialet och avsnitt 4 redovisar beräknade inkomstskillnader mellan personer som har två examina och personer som har en examen. Avsnitt 5 visar beräkningar för kombinationer av generella och yrkesinriktade examina, avsnitt 6 för kombinationer av olika examensinriktningar och avsnitt 7 för några vanliga examenskombinationer. Avsnitt 8 innehåller avslutande kommentarer.





## 2. Akademisk examen

Regler om examina anges i högskoleförordningen. Den 1 juli 2007 introducerades en ny examensordning som innebär att det numera finns två generella examina *på grundnivå*: högskoleexamen som omfattar två års heltidsstudier och kandidatexamen som omfattar tre års heltidsstudier. Det finns också två generella examina *på avancerad nivå*: magisterexamen som omfattar ett års heltidsstudier och masterexamen som omfattar två års heltidsstudier.

De två generella examina på avancerad nivå förutsätter en tidigare avlagd examen. Samtliga examina har en viss inriktning som högskolan själv bestämmer och som beskrivs närmare i högskolans lokala examensordning. Det finns också ett antal yrkesexamina på både grundnivå och avancerad nivå. Med den nuvarande examensordningen motsvarar ett studieår på heltid under 40 veckor 60 högskolepoäng och en termin på heltid 30 högskolepoäng.

Data som används i denna studie täcker personer som tog en examen före år 2007, vilket betyder att samtliga har avlagt en examen i enlighet med den gamla examensordningen. Med den gamla examensordningen omfattade ett studieår på heltid 40 poäng och en termin på heltid 20 poäng. I den äldre examensordningen fanns det fyra generella examina.

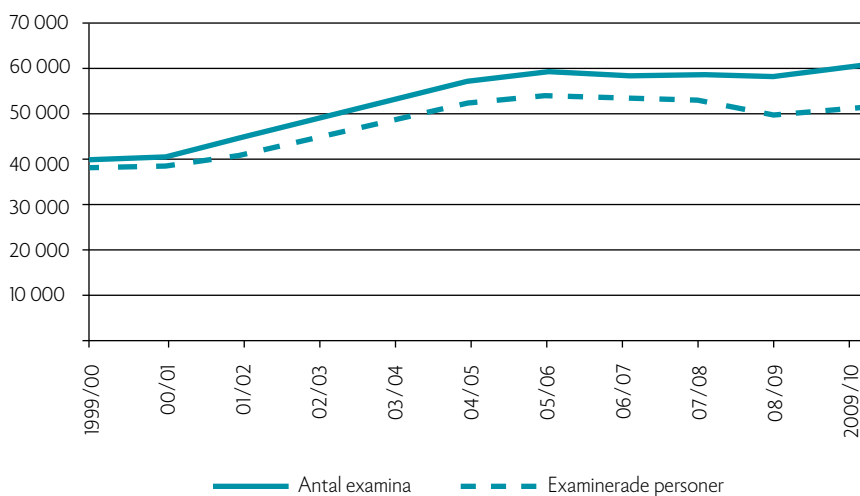
- Högskoleexamen krävde minst två års studier.
- Kandidatexamen krävde minst tre års studier (60 poäng i huvudämnet) samt ett självständigt arbete om minst 10 poäng.
- Magisterexamen med ämnesdjup krävde minst fyra års studier (80 poäng i huvudämnet) samt ett självständigt arbete om minst 20 poäng eller två arbeten om minst 10 poäng.
- Magisterexamen med ämnesbredd krävde minst 40 poängs specialisering, inklusive ett självständigt arbete om minst 10 poäng. För att få denna krävdes det att studenten redan hade en generell examen eller en yrkesexamen om minst 120 poäng.

I kombination med dessa generella examina fanns det också ett antal yrkesexamina på olika nivåer.

En student måste själv ansöka om en examen vid den högskola där studenten har läst den sista kursen som ska ingå i examen. Det gäller naturligtvis även den andra examen. En student kan ta ut flera examina antingen när studenten har avlagt flera olika examina med olika innehåll eller när det går att få flera examina på samma meriter (till exempel en yrkesexamen och en generell examen). I förstnämnda fallet krävs det troligen en större arbetsinsats för att få dubbla examina än det gör i det sistnämnda fallet. Kunskapsmässigt kan det således finnas stora skillnader inom gruppen med dubbla examina.

Högskoleverket presenterar tillsammans med Statistiska centralbyrån återkommande statistik över utvecklingen av antalet avlagda examina och examinerade individer. Figur 1 återger en del av dessa data. Det framgår att antalet examina överstiger antalet examinerade individer över hela perioden, vilket betyder att flera personer tar ut mer än en examen. Exempelvis utfärdades det under läsåret 2008/09 två examensbevis till 6 900 examinerade och tre examensbevis till drygt 200 examinerade (Högskoleverket 2010). Skillnaderna mellan kurvorna ökar något över perioden, vilket är en signal om att dubbel-examination blir vanligare.

**Figur 1.** Antal examina och examinerade individer, 1999/00-2009/10



Källor: Högskoleverket (2010) och Statistiska centralbyrån (2011).

Läsåret 2009/10 uppgick skillnaden mellan antal examina och examinerade personer till 8 700, vilket betyder att nästan 17 procent av de examinerade tog minst två examina. Kvinnor tar ut dubbla examina i större utsträckning än män. Denna studie granskar inte hur olika utbildningsval påverkar inkomster för kvinnor och män. Trots det kommer könsmissiga skillnader synas i resultaten. Det beror på att kvinnor och män oftast väljer olika typer av utbildningar, vilket leder till yrken som erbjuder olika inkomstmöjligheter.

Skillnaden i antalet examinerade individer och examensbevis varierar mellan olika områden (Högskoleverket 2010). Den största skillnaden finns inom området vård och omsorg. Läsåret 2008/09 examinerades 9 970 studenter inom detta område, medan antalet examensbevis var 13 200, det vill säga 32 procent högre. Den vanligaste kombinationen av två examina som utfärdats under samma läsår är kombinationen sjuksköterskeexamen och kandidatexamen. Inom naturvetenskap och teknik var antalet examensbevis 10 procent högre. Inom juridik och samhällsvetenskap, samt humaniora och teologi var antalet examensbevis 7 procent högre.



# 3. Data och metod

Data har tagits fram av Statistiska centralbyrån (SCB). Datamaterialet omfattar alla nybörjare i högskolan åren 1995, 1996 och 1997, samt alla personer som tog ut en examen från högskolan läsåren 1993/94 och 2000/01. För båda grupperna finns det arbetsmarknadsrelaterad information från år 1993 till 2008. Datamaterialet innehåller också information om olika individuella bakgrundsfaktorer såsom antal barn, civilstånd, bostads- och arbetsort, näringsgren m.m. Det finns även information om föräldrarnas utbildningsbakgrund, och för personer som lämnade gymnasiet efter år 1989 finns det information om deras gymnasiebetyg.<sup>3</sup>

Utfallsmåttet är årsinkomster åren 2005 och 2008. Årsinkomster är ett vanligt mått i svenska studier av effekterna av högskoleutbildning och utbildning på lägre nivåer.<sup>4</sup> Inkomster fångar upp utbildningens effekter på såväl produktivitet som risk för arbetslöshet, deltidsarbete och sjukskrivning. Det är inget problem om syftet är att fånga in samtliga effekter. Men ska man försöka värdera utbildningens betydelse för karriärmöjligheterna måste man göra vissa justeringar. En vanlig justering är att granska effekterna för personer som ligger över en viss inkomstnivå, det vill säga att titta på en grupp som kan antas vara etablerade på arbetsmarknaden. De personer med låga inkomster som då tas bort från datamaterialet kan arbeta deltid, vara mellan jobb eller inte ha pluggat klart.

Ett bekymmer med inkomstrestriktioner är att det inte finns någon generell regel för vilka inkomster som ska bort. Antelius och Björklund (2001) utnyttjar data från början av 1990-talet och jämför resultat med lön och olika restriktioner på inkomster. De kommer fram till att en nivå på 100 000 SEK ger effekter som ungefär motsvarar löneeffekterna. De analyserar personer med såväl grundskoleutbildning som högre utbildning.

---

3 Holmlund (2009) och Holmlund och Regnér (2011) innehåller mera detaljerade beskrivningar av datamaterialet.

4 Björklund m.fl. (2010) ger en översikt av studier som har granskat inkomsteffekter av utbildning.

Holmlund (2009) utnyttjar data enbart för högskoleutbildade som har samlats in 15 år senare än de data som Antelius och Björklund utnyttjar. Högskoleutbildade har högre löner än personer med lägre utbildning samtidigt som inkomsterna har ökat signifikant sedan Antelius och Björklunds studie. Hon anser att det motiverar en inkomstrestriktion på 200 000 SEK.

Björklund m.fl. (2010) presenterar resultat som bygger på en restriktion på 135 000 SEK, och de konstaterar att dessa resultat inte skiljer sig nämnvärt från beräkningar baserade på löner. De analyserar personer på olika utbildningsnivåer, vilket kan vara ett motiv för en lägre inkomstgräns.

Denna studie granskar personer som har minst en treårig examen från högskolan, och syftet är att undersöka vilken betydelse som dubbla examina har på arbetsmarknaden. Därför väljer jag att utgå från samma inkomstrestriktion som Holmlund (2009). Restriktionen läggs på inkomsterna<sup>5</sup> år 2005 och 2008. Det betyder att samtliga personer har haft årsinkomster om minst 200 000 kronor både år 2005 och 2008<sup>6</sup>. Det motsvarar en månadsinkomst på cirka 16 700 kronor. Figur A1 i appendix visar inkomstfördelningen även för personer med inkomster under den nivån.

Utbildningsvariablerna är kodade enligt SUN 2000 som består av två delar: en nivåmodul och en inriktningsmodul (Statistiska centralbyrån 2000). Modulerna kan användas separat. Tabell 1 visar hur personer som analyseras i denna studie fördelar sig över utbildningens nivå.<sup>7</sup> Data presenteras separat för gruppen med en examen och gruppen med två examina. De två sista kolumnerna visar fördelningen för personer för vilka det även finns information om gymnasiebetyg. Vissa personer har egenskaper som gör att de skulle få höga inkomster även utan utbildning. Betyg antas fånga upp en del av dessa egenskaper. Genom att lägga till betygen i analyserna kan man få en uppfattning om hur stor del av resultaten som beror på den här typen av egenskaper.

Siffrorna i tabell 1 visar att det är vanligare med en treårig första examen bland dubbelexaminerade än bland dem med en examen. Andelen med en generell treårig utbildning uppgår till cirka 17 procent i gruppen med en examen, jämfört med 33 procent i gruppen med två examina. För yrkesinriktad treårig utbildning uppgår andelen till 31 procent i gruppen med en examen och 41 procent bland de dubbelexaminerade.

5 Alla arbetsrelaterade ersättningar ingår (sjukpenning, föräldrapenning etc.). Däremot ingår inte kapitalinkomster eller ersättningar i samband med arbetslöshet. Se Statistiska centralbyrån (2005) för en exakt beskrivning.

6 Det reducerar urvalet med cirka 11 procent.

7 Tabell A1 i appendix visar fördelningen över examensår. Personer ansöker själva om examen, vilket betyder att examensår visar när personer ansökte om en examen och inte när de faktiskt fullföljde och avslutade sina studier.

Tabell 1. Fördelning av personer över nivån på utbildningen i procent

Nivå på första examen	BASURVALET		BETYGSURVALET	
	En examen	Två ex	En examen	Två ex
Generell treårig	16,7	33,4	14,5	32,0
Yrkesinriktad treårig	31,4	41,2	24,7	36,7
Generell fyraårig	16,1	10,9	21,9	14,9
Yrkesinriktad fyraårig	30,8	12,9	33,9	14,6
Yrkesinriktad femårig	5,0	1,7	5,1	1,8
	100	100	100	100
<b>Nivå på andra examen</b>				
Tvåårig		2,8		2,6
Generell treårig		30,0		30,2
Yrkesinriktad treårig		10,8		9,3
Generell fyraårig		27,6		30,6
Yrkesinriktad fyraårig		26,3		24,2
Yrkesinriktad femårig		2,5		3,1
		100		100
<b>De vanligaste kombinationerna</b>				
Första examen generell treårig				
+ andra generell treårig		3,8		3,9
+ andra yrkesinriktad treårig		7,0		5,5
+ andra generell fyraårig		15,1		15,1
+ andra yrkesinriktad fyraårig		6,1		6,5
Första examen treårig yrkesinriktad				
+ andra generell treårig		18,4		16,4
+ andra yrkesinriktad treårig		3,0		2,7
+ andra generell fyraårig		4,8		5,6
+ andra yrkesinriktad fyraårig		14,2		11,3
Första examen generell fyraårig				
+ andra generell treårig		2,7		4,1
+ andra yrkesinriktad treårig		4,1		5,3
Första examen yrkesinriktad fyraårig				
+ andra generell treårig		5,1		5,8
+ andra generell fyraårig		4,9		6,3
<b>Antal personer</b>	<b>47 068</b>	<b>7 392</b>	<b>27 436</b>	<b>4 100</b>

Anm. Tabellen innehåller de kombinationer som omfattar minst 2,5 procent av urvalet. Tabell A2 i appendix visar exempel på utbildningar på de olika nivåerna.

Det är vanligare med utbildningar om minst fyra år i gruppen med en examen. Störst är skillnaden för yrkesinriktad fyraårig utbildning. I gruppen med en examen har 31 procent en sådan utbildning medan andelen uppgår till endast 13 procent i gruppen med två examina. Detta visar att grupperna skiljer sig åt redan med avseende på det första valet av utbildning. Dessa skillnader gäller även för betygsurvalet.

En liten andel av de dubbelexaminerade tar en andra examen som ligger på en lägre nivå än den första. Ungefär 3 procent har en tvåårig andra examen.<sup>8</sup> Drygt 55 procent har minst en fyraårig examen (generell eller yrkesinriktad) som andra examen. Det är således vanligare att ta en fyraårig andra examen än en treårig.

Det finns 35 olika kombinationer av dubbla examina i urvalen som analyseras i den här studien. Tabell 1 visar kombinationer som innehas av minst 2,5 procent av individerna. Det finns ingen grupp med en femårig första examen som är så stor.

I gruppen med en treårig generell första examen är det vanligast med en fyraårig generell andra examen, vilket är en kombination av filosofie kandidatexamen och magisterexamen. De med en treårig yrkesinriktad första examen kombinerar vanligen med en generell utbildning på samma nivå. Många kombinerar också med ytterligare en yrkesinriktad utbildning på en högre nivå.

I gruppen som har en fyraårig generell första examen finns det flest varianter av dubbla examina, och få omfattas av fler än 2,5 procent av urvalet. Den största gruppen är den som kombinerar med en yrkesinriktad treårig utbildning. I gruppen med en yrkesinriktad fyraårig utbildning är det vanligast att kombinera med treårig generell utbildning. Personerna fördelar sig på samma sätt inom betygsurvalet.

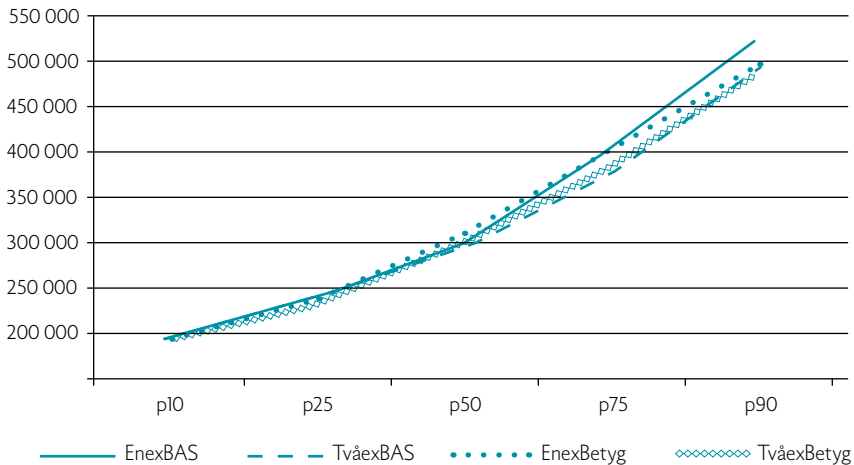
Skillnaderna i utbildningskombinationer inom gruppen med dubbla examina speglar till viss del att det finns olika motiv till att ta ytterligare en examen. De som väljer en kortare andra utbildning kanske främst gör det för att bilda sig. Men somliga gör det kanske för att de extra yrkeskunskaperna underlättar omställningar på arbetsmarknaden. De som tar en utbildning på en högre nivå vill säkert fördjupa sig och öka sitt kunskapsinnehåll. Har de mer kunskap än de med endast en examen kommer de också ha högre inkomster, förutsatt att arbetsgivaren tycker att de bidrar relativt mer än de med en examen. Båda dessa grupper finns kanske representerade i gruppen som väljer att ta en andra examen på samma nivå som den första.

<sup>8</sup> 46 procent registrerade den andra examen samma år som den första och 54 procent registrerade den andra examen minst ett år senare än den första examen.



Figur 2 visar reala genomsnittsinkomster mätt över åren 2005 och 2008 för gruppen med en examen och dubbelexaminerade i basurvalet och betygsurvalet i olika delar av inkomstfördelningen. Vid den tionde percentilen (p10) har 10 procent lägre inkomster och 90 procent högre inkomster. Motsvarande tolkning gäller för varje värde, det vill säga vid p25 har 25 procent lägre och 75 procent högre inkomster.

**Figur 2.** Fördelningen av genomsnittliga inkomster år 2005 och 2008 för personer med en examen respektive två examina.



Anm. BAS är basurvalet och betyg är betygsurvalet. Enex är personer med en examen och Tvåex är personer med två examina.

Det är små skillnader i årsinkomsterna upp till mitten av fördelningen (p50). I p25 har de med två examina ungefär 1 600 kronor mer i årsinkomster, vilket inte är signifikant högre än inkomsterna för gruppen med en examen. Från och med p50 har gruppen med en examen högre inkomster och det gäller både basurvalet och betygsurvalet. Vid p90 har personer med en examen i basurvalet drygt 25 000 kronor mer i årsinkomster än de dubbelexaminerade. Skillnaderna i p90 uppgår till endast 5 000 kronor i betygsurvalet.<sup>9</sup>

Tabell 2 innehåller en beskrivning av de personer som ingår i analyserna uppdelat på gruppen med en examen och dubbelexaminerade för basurvalet och betygsurvalet. Till skillnad mot den offentliga statistiken är det inte vanligare med två examina bland kvinnor i dessa urval. Skälet till det är att många

9 Figur A1 i appendix visar årsinkomsterna år 2008 även för personer med årsinkomster som är lägre än 200 000 SEK. Mönstret är detsamma som det som presenteras i figur 1.

kvinnodominerade utbildningar inom hälso- och sjukvård inte ingår i analyserna. En annan förklaring är att personerna började sin utbildning under tre år på 1990-talet och därför inte representerar alla examinerade personer.

De med en examen och de dubbelexaminerade liknar varandra mätt med de variabler som presenteras i tabell 2. Men det finns vissa skillnader mellan grupperna. Exempelvis är de med en examen något yngre än gruppen med två examina och de har högre årsinkomster. Det är en större andel i gruppen med en examen som arbetar i en storstad (Göteborg, Malmö, Stockholm) och fler som arbetar i privat sektor. I gruppen med en examen är det något vanligare med föräldrar som har en högskoleutbildning. Ungefär 37 procent av dem med en examen har en högskoleutbildad mor och 31 procent en högskoleutbildad far. I gruppen med två examina uppgår andelarna till 34 respektive 27 procent.

Det är en större andel med högskoleutbildade föräldrar i betygsurvalet än i basurvalet. Det urvalet är nästan 5 år yngre och i de yngre generationerna är det fler som är högskoleutbildade. Men skillnaderna mellan utbildningsgrupperna inom urvalet är ungefär desamma.

Personer med höga betyg från gymnasiet har möjlighet att välja andra typer av utbildningar än personer med lägre betyg. Det finns också resultat som tyder på att personer med höga betyg väljer utbildningar som ger en relativt högre avkastning på arbetsmarknaden än de utbildningar som väljs av dem med lägre betyg<sup>10</sup>.

Uppväxtmiljö och föräldrarnas utbildningsbakgrund är två andra faktorer som är viktiga för utbildningsval och inkomster (se till exempel Isacson, 2004). Sannolikheten är också högre att barn till högskoleutbildade föräldrar går vidare till högskolan än barn till föräldrar som inte har högskoleutbildning.

När man granskar utbildningsvalens betydelse för inkomsterna är det viktigt att ta hänsyn till att det finns ett samband mellan föräldrabakgrund och studieprestationer samt det faktum att betygen från gymnasieskolan påverkar valmöjligheterna i högskolan.<sup>11</sup> Det gäller även undersökningar av inkomstskillnader mellan personer med en och flera examina.

10 Björklund m.fl. (2010) visar hur betygen påverkar val av utbildning och de beräknade effekterna av utbildning.

11 Hur stor del av utbildningseffekten som beror av individens egen förmåga och uppväxtmiljö är en central fråga för den nationalekonomiska utbildningsforskningen. Nordin (2008) och Öckert (2010) är exempel på studier som belyser den problematiken.

Tabell 2. Beskrivning av urvalen

Variabler	BASURVALET		BETYGSURVALET	
	En examen	Två ex	En examen	Två ex
% kvinnor	49,7	51,5	45,7	45,0
Ålder år 2008	36,9 (6,6)	37,4 (6,8)	32,7 (1,9)	32,8 (1,9)
Årsinkomster, 1000-tal				
2005	343,1 (139,0)	331,5 (128,3)	333,5 (100,2)	326,6 (97,0)
2008	393,1 (199,5)	381,1 (175,7)	389,1 (190,3)	387,1 (180,0)
% gifta				
2005	34,3	34,5	22,5	20,7
2008	46,9	46,4	40,6	39,3
% med barn i åldrarna 0–6				
2005	27,8	25,2	22,0	20,5
2008	40,2	46,3	46,6	44,2
% arbetar i storstad				
2005	59,7	58,5	63,6	62,3
2008	59,1	58,1	63,6	64,3
% som har fått ersättning från arbetslöshetskassa under året				
2005	3,6	3,9	3,9	4,8
2008	1,2	1,0	1,2	1,1
% som arbetar i privat sektor				
2005	48,1	41,2	55,9	50,8
2008	50,6	44,6	59,3	54,9
<b>Föräldrabakgrund</b>				
% ingen info. mor	7,7	8,4	3,0	2,7
% mor grundskola	24,9	27,0	19,5	21,0
% mor gymnasium	30,2	30,1	32,5	33,1
% mor högskola	36,6	34,0	44,5	42,6
% mor forskarutb.	0,5	0,5	0,6	0,6
% ingen info. far	13,8	15,3	5,9	5,7
% far grundskola	25,2	27,0	22,2	23,6
% far gymnasium	27,1	27,6	30,7	32,3
% far högskola	31,2	27,4	38,3	35,4
% far forskarutb.	2,5	2,5	2,9	3,0
Far född i Sverige	92,4	91,6	92,8	92,7
Mor född i Sverige	93,2	92,7	93,7	93,2
Antal personer	47 068	7 178	27 436	4 000

Anm. Inkomster är i 2007 års priser. Standardavvikelser är inom parenteser. Storstad är Göteborg, Malmö och Stockholm.

Genom att granska egenskaperna hos personer med olika gymnasiebetyg kan man få en uppfattning om hur sambanden mellan betyg och övriga variabler ser ut. Tabell 3 ger en indikation på hur dessa samband ser ut för betygsurvalet.

**Tabell 3.** Beskrivning av personer med olika betyg från gymnasiet i procent

	0–10	10–25	25–50	50–75	75–90	90–
<b>Inkomster 2008</b>						
1000-tal	366,8 (147,3)	367,0 (160,4)	369,8 (134,7)	389,0 (163,5)	414,2 (194,8)	456,9 (352,6)
<b>arbetar i storstad</b>						
2008	57,2	58,5	62,1	67,7	70,4	72,8
a-kassa 2008	1,1	1,3	1,1	1,1	1,2	1,2
dubbla examina	15,5	15,1	13,4	11,8	10,0	10,0
treårig generell	22,5	20,6	20,2	15,6	10,2	8,2
treårig yrke	45,5	41,8	32,5	20,2	11,1	4,2
fyraårig generell	16,0	18,5	20,8	24,4	22,8	18,5
fyraårig yrke	15,0	17,8	24,9	36,4	48,3	48,0
femårig yrke	0,8	1,3	1,6	3,4	7,6	21,0
Far grundskola	28,1	26,6	25,5	21,3	16,9	12,7
Far gymnasium	34,8	34,4	33	30,3	27,8	22,1
Far högskola	29,3	30,8	34,1	39,4	45,4	52,9
Far forskare	1,4	1,7	2,1	3	4,4	6,0
Mor grundskola	25,7	23,3	21,9	19	14,9	10,8
Mor gymnasium	36,5	35	36	31,2	28,1	24,2
Mor högskola	34,8	38,5	38,9	45,7	52,7	60,6
Mor forskare	0,3	0,2	0,2	0,5	1,2	1,8
<b>Antal personer</b>	<b>3 418</b>	<b>4 515</b>	<b>7 769</b>	<b>8 239</b>	<b>4 431</b>	<b>3 064</b>

Anm. standardavvikelsen är inom parentes. Inkomster är i tusentals kronor. Övriga variabler är i procent.

Siffrorna i tabell 3 har tagits fram genom att först rangordna alla individer efter deras genomsnittliga gymnasiebetyg. Sedan har personerna delats in i sex olika grupper. Grupp 0–10 omfattar den tiondel med de lägsta betygen, grupp 10–25 omfattar dem som har något bättre betyg än den lägsta tiondelen men sämre än 75 procent av urvalet och så vidare. Grupp 90– är tiondelen med de högsta betygen. Inom dessa grupper har jag sedan beräknat medelvärden för olika variabler, och dessa medelvärden presenteras i tabell 3.

Av tabellen framgår att inkomsterna ökar över betygsfördelningen. Tiondelen med de lägsta betygen (grupp 0–10) har cirka 367 000 kronor i årsin-

komster. Tiondelen med de högsta betygen (90-) har ungefär 90 000 kronor mer i årsinkomster än grupp 0-10. Inkomstskillnaderna är små mellan personer i den vänstra halvan av fördelningen, inklusive grupp 25-50. Skillnaderna är större mellan grupperna som ligger i den högra halvan av fördelningen.<sup>12</sup>

Siffrorna indikerar också att det kan finnas ett samband mellan betyg och sannolikheten att arbeta i storstad. I gruppen med de högsta betygen arbetar 73 procent i en storstad, vilket kan jämföras med 57 procent i gruppen med lägst betyg. Eftersom inkomsterna i genomsnitt är högre i en storstad är det således inte enbart betygen som förklarar varför de med höga betyg har högre inkomster. Notera att det inte är någon skillnad mellan betygsgrupperna i erfarenheter av arbetslöshet mätt genom andelen som har fått ersättning från en arbetslöshetskassa.

Sannolikheten att ha mer än en examen minskar ju högre upp i betygsfördelningen man kommer. Längst ned i betygsfördelning har drygt 15 procent två examina medan motsvarande siffra är 10 procent längst upp i fördelningen. Mönstret över betygsfördelningen kanske speglar att personer med låga gymnasiebetyg oftare väljer fel högskoleutbildning än personer med högre betyg. Det är också möjligt att de med lägre betyg väljer att börja på den utbildning de kommer in på och senare upptäcker vad de kan och verkligen är intresserade av.

Av tabellen framgår också att sannolikheten att ha en lång yrkesinriktad utbildning ökar med betygsnivån. Dessa utbildningar leder ofta till relativt mer värlönlade arbeten, vilket i sin tur förklarar varför de med höga betyg har relativt höga inkomster. Andelen med treåriga yrkesinriktade och generella utbildningar är signifikant högre bland dem med låga betyg än bland dem med höga betyg.

Ett annat tydligt mönster är att det finns ett samband mellan barnens gymnasiebetyg och föräldrarnas utbildningsbakgrund. Ju högre upp i betygsfördelningen, desto mer utbildade föräldrar. Sambandet tycks dessutom vara något starkare mellan moderns och barnets utbildning än mellan faderns och barnets utbildning.<sup>13</sup> I gruppen med de högsta betygen har drygt 60 procent en

12 Mönstret är detsamma också när personer med inkomster under 200 000 ingår i beräkningarna. Det gäller också när långa yrkesinriktade utbildningar inom teknik exkluderas. Skillnaderna mellan topp och botten blir dock lägre, vilket visar att de med höga betyg har höga inkomster på grund av de utbildningar de har läst.

13 Grönqvist m.fl. (2010) visar att korrelationen i kognitiv förmåga (förmåga att förstå, lagra och använda information) är starkare mellan mor och son än mellan far och son. De visar också att föräldrarnas kognitiva och icke-kognitiva förmågor (till exempel social kompetens och pålitlighet) är starkt korrelerade med barnets utbildningsval.

högskoleutbildad mor och drygt 50 procent en högskoleutbildad far. Motsvarande siffror för dem längst ned i fördelningen är 35 respektive 29 procent.<sup>14</sup>

I denna studie beräknas inkomstskillnaderna mellan dubbelexaminerade och personer med en examen med hjälp av så kallade inkomstekvationer. Det är den metod som de flesta studier använder för att beräkna inkomstskillnader mellan olika personer. Inkomstskillnaderna beräknas separat för åren 2005 och 2008, och hänsyn tas till skillnader med avseende på en mängd olika individuella bakgrundsfaktorer. Om de individuella bakgrundsfaktorerna tar hänsyn till alla faktorer som påverkar valen av olika examina kommer beräkningarna visa vilken betydelse som dubbla examina har på arbetsmarknaden.

Men utbildningsbeslutet påverkas av en mängd olika faktorer och många finns det ingen information om i vanliga register. Individens problemlösningsförmåga, intelligens, sociala kompetens och uppväxtmiljö är några exempel på sådana faktorer. Gymnasiebetyg och föräldrarnas utbildningsbakgrund kan antas korrelera med dessa faktorer. I den här studien används "betygsurvalet" för att granska inverkan av dessa faktorer på de beräknade inkomstskillnaderna mellan dubbelexaminerade och personer med en examen.

Det är också svårt att veta om en person väljer att ta ytterligare en examen för att kvaliteten på den första utbildningen var låg. Vissa personer väljer också att läsa mer för att de valde fel första gången eller för att de vill börja om på något nytt och utbilda sig för ett annat yrke. Det är också möjligt att de läser bara för att de är intresserade av ett visst ämne och vill bilda sig eller för att få fördjupade kunskaper i ett fritidsintresse. Om dessa grupper dominerar och övriga bakgrundsfaktorer inte ta bort inverkan av dessa beslut kan man underskatta betydelsen av dubbelexamination.

En extra examen kan vara en faktor som påverkar möjligheterna att få ett jobb med goda lönevillkor. Dubbla examina kanske också medför en bättre karriärutveckling jämfört med dem som har en examen och ökar därmed chansen att bli chef. För att upptäcka den typen av effekter krävs det att man följer samma personer över ett antal år. I den här studien följs samma individer över perioden 2005–2008. Utfallsmåttet är förändringen i årsinkomster mellan åren.

14 Statistiska centralbyrån (2010) visar att val av utbildningsinriktning korrelerar starkt med föräldrarnas utbildningsbakgrund. Exempelvis uppgick andelen nybörjare med högskoleutbildade föräldrar 2009/10 till 70 procent på läkarutbildningarna och 24 procent på lärarutbildningarna.

## 4. Dubbla examina och inkomster

Detta avsnitt visar de beräknade inkomstskillnaderna mellan dubbelexaminerade och personer med en examen. Alla beräkningar tar hänsyn till skillnader med avseende på kön, ålder, civilstånd, barn i olika åldrar och arbetsmarknadssektor. Det är variabler som brukar ingå i inkomstekvationer och som har visat sig förklara en hel del av de inkomstskillnader som kan observeras mellan olika personer.

Beräkningarna tar också hänsyn till arbetslöshet under utfallsåret, i vilket län som arbetsplatsen ligger, i vilket län som personen är född samt föräldrarnas födelseland och utbildningsbakgrund. Skälet till att ta hänsyn till arbetslöshet är att personer kan ta olika lång tid på sig att etablera sig på arbetsmarknaden och kan drabbas olika hårt av konjunkturförändringar. Länet där arbetsplatsen ligger fångar upp att inkomsterna är olika i olika delar av landet. Födelselän tar hänsyn till skillnader i val av utbildningsort och bostadsort som i sin tur kan påverka inkomsterna. Föräldrarnas utbildningsbakgrund och födelseland fångar upp skillnader i uppväxtmiljö som påverkar utbildningsval och inkomster senare i livet. För betygsurvalet rapporteras även beräkningar som tar hänsyn till skillnader i gymnasiebetyg.<sup>15</sup>

Tabell 4 visar de beräknade procentuella inkomstskillnaderna mellan dubbelexaminerade och personer med en examen. Den innehåller resultat för två olika urval, två olika år och för två olika utfallsmått (årsinkomster och förändring i årsinkomster). Resultaten för enskilda år presenteras i kolumnen benämnd *tvärsnitt*. Resultaten för inkomstförändringen mellan åren 2005 och 2008 rapporteras i kolumnen benämnd *tillväxt*. För att det ska vara lättare att överskåda resultaten rapporteras inte beräkningar för de övriga variablerna som ingår i analyserna. Det står *ej sign* när beräkningarna inte är statistiskt säkerställda.

---

15 Betygen har korrigerats för förändringar av betygskalor och är jämförbara mellan åren (Holmlund och Regné, 2009).

**Tabell 4.** Beräknade inkomstskillnader mellan dubbelexaminerade och personer med en examen i procent

	BASURVAL		BETYGSURVAL			
	Tvårsnitt	Tillväxt	Tvårsnitt utan betyg	Tvårsnitt med betyg	Tillväxt utan betyg	Tillväxt med betyg
År 2008	-1,9		ej sign	ej sign		
År 2005	-2,4		-1,7	-1,1		
2008–2005		0,9			1,5	1,6
Antal personer	54 246	54 246	31 436	31 436	31 436	31 436

Anm. Beräkningarna tar hänsyn till skillnader i kön, ålder, ålder i kvadrat, civilstånd, antal barn i olika åldrar (4 dummyvariabler), erfarenhet av arbetslöshet under utfallsåret, födelseår (23 dummyvariabler), länet där arbetsstället ligger (21 dummyvariabler), arbetsmarknadssektor (9 dummyvariabler), samt föräldrarnas utbildningsbakgrund (10 dummyvariabler). För betygsurvalet visas även resultat för beräkningar som tar hänsyn till gymnasiebetyg.

Tvårsnittsresultaten för basurvalet är statistiskt säkerställda och visar att dubbelexaminerade har lägre inkomster än personer med en examen.<sup>16</sup> Inkomstskillnaderna uppgår till 2 procent år 2008, vilket motsvarar cirka 8 000 kronor om året. Inkomstskillnaderna är något lägre år 2008 än de är år 2005, vilket kan betyda att dubbelexaminerade byter upp sig till bättre jobb mellan åren.<sup>17</sup>

Även i betygsurvalet har de dubbelexaminerade lägre inkomster år 2005, men den beräknade inkomstskillnaden är nästan 30 procent lägre jämfört med basurvalet. År 2008 finns det inga statistiskt säkerställda inkomstskillnader mellan dubbelexaminerade och dem med en examen i betygsurvalet. Skillnaderna mellan urvalen förklaras till viss del av att betygsurvalet i genomsnitt är yngre än basurvalet. I betygsurvalet har således de dubbelexaminerade avslutat sina båda utbildningar snabbare än de har i basurvalet.

Den beräknade inkomstskillnaden blir mindre när hänsyn tas även till gymnasiebetyg.<sup>18</sup> Gymnasiebetyg antas fånga upp information om en del andra egenskaper hos personerna, såsom problemlösningsförmåga, motivation, drivkraft m.m. Eftersom inkomstskillnaden minskar med betygen tyder det på att den typen av faktorer kan förklara en del av de högre inkomsterna för dem med en examen och en del av de lägre inkomsterna för dubbelexaminerade.

16 En enkel modell som endast tar hänsyn till ålder, kön, civilstånd, barn och arbetslöshet ger en inkomstskillnad på -2,6 procent år 2005 och -2,1 procent år 2008.

17 I basurvalet uppgår inkomstgapet till -2,9 procent år 2008 när även personer med lägre inkomster ingår i analyserna. För betygsurvalet är inkomstgapet -2,2 procent och statistiskt säkerställt. Det betyder att dubbelexaminerade är överrepresenterade i gruppen med inkomster under 200 000.

18 Det finns ett positivt och statistiskt säkerställt samband mellan gymnasiebetyg och årsinkomster (tvårsnitt), det vill säga ju högre betyg desto högre inkomster. Däremot finns det inget säkerställt samband mellan betyg och inkomstförändringar (tillväxt).



Beräkningarna av inkomstförändringarna mellan år 2005 och 2008 visar att inkomsterna har ökat något mer för personer med dubbla examina än för personer med en examen. I basurvalet uppgår inkomstökningen till cirka 1 procent och i betygsurvalet till 1,5 procent. Den beräknade inkomstförändringen påverkas inte nämnvärt när hänsyn tas även till gymnasiebetygen.<sup>19</sup>

Sammantaget visar beräkningarna att de dubbelexaminerade har lägre inkomster än de med en examen, samt att inkomstgapet mellan grupperna minskar över tiden. Under perioden 2005–2008 ökade inkomsterna för de dubbelexaminerade snabbare än de gjorde för dem med en examen. En tänkbar förklaring till mönstren kan vara normer hos arbetsgivaren. Eftersom det är relativt ovanligt med dubbla examina kanske arbetsgivaren utgår ifrån att gruppen avviker från normen att ha en examen. De kanske tror att de inte är lika målinriktade och handlingskraftiga som personer med en examen som de brukar anställa. Arbetsgivaren väljer då att testa dubbelexaminerade genom att ge dem en annan position än dem med en examen och kanske något lägre lön. När arbetsgivaren upptäcker att personer med dubbla examina är minst lika produktiva som personer med en examen får de en snabbare inkomstökning för att komma ifatt gruppen med en examen.

Ett annat beteende som passar in på resultaten är att de med två examina byter jobb under perioden. När de får reda på att de har lägre inkomster än de med en examen kanske de väljer att byta till ett annat arbete. Eftersom den gamla arbetsgivaren kan användas som referens elimineras den eventuella negativa signaleffekten av dubbelexamination.

---

19 Sambandet mellan inkomster och dubbelexamination ser likadant ut för kvinnor och män. Resultaten står sig även när analyserna genomförs på dubbelexaminerade som tog sin andra examen före år 2005.



## 5. Generella och yrkesinriktade examina

Personer kan kombinera utbildningar dels på olika nivåer, dels med olika inriktningar. Därför är det möjligt att genomsnittresultaten i föregående avsnitt döljer en variation i inkomsterna mellan personer med olika typer av dubbla examina. I det här avsnittet undersöks om inkomsterna skiljer sig åt mellan akademiker på olika utbildningsnivåer. Personer med tvååriga utbildningar har tagits bort.

En examen från högskolan kan omfatta fem olika nivåer:

- treårig yrkesinriktad
- treårig generell
- fyraårig yrkesinriktad
- fyraårig generell
- femårig yrkesinriktad utbildning.<sup>20</sup>

För dubbelexaminerade finns det således 25 tänkbara kombinationer av utbildningar och alla finns representerade i urvalen.

Tabell 5 visar hur personerna fördelar sig över olika utbildningar. Det finns inga tydliga mönster i siffrorna. Möjligtvis kan man säga att det bland dem med en treårig första examen är vanligt med en fyraårig andra examen. Det är också förhållandevis många i gruppen med en treårig yrkesutbildning som första examen som har en treårig generell andra examen. De med långa yrkesutbildningar tenderar att ta en generell andra examen. Trots att vi inte vet varför personer väljer olika utbildningar kan man nog utgå ifrån att spridningen speglar olika skäl till utbildningsvalen.

---

<sup>20</sup> Tabell A2 i appendix ger exempel på utbildningar som finns på varje nivå.

Tabell 5. Fördelning över utbildningsnivå i procent

	BASURVALET			BETYGURVALET		
		Första	Andra		Första	Andra
treårig yrke	31,5	41,8	11,2	24,7	32,1	9,6
treårig generell	16,7	33,2	30,9	14,5	37,1	31
fyraårig gen	16,1	10,9	28,5	21,9	14,9	31,4
fyraårig yrke	30,7	12,4	26,7	33,9	14,2	24,8
femårig yrke	5,0	1,6	2,5	5,1	1,8	3,2
Första examen treårig generell examen och andra examen						
treårig generell			3,9			4
treårig yrke			7,2			5,7
fyraårig gen			15,5			15,5
fyraårig yrke			6,2			6,7
femårig yrke			0,3			0,3
Första examen treårig yrkesexamen och andra examen						
treårig generell			18,9			16,8
treårig yrke			3,1			2,8
fyraårig gen			4,9			5,7
fyraårig yrke			14,7			11,6
femårig yrke			0,3			0,2
Första examen fyraårig generell examen och andra examen						
treårig generell			2,8			4,2
treårig yrke			0,4			0,6
fyraårig gen			1,8			2,1
fyraårig yrke			4,3			5,4
femårig yrke			1,7			2,6
Första examen fyraårig yrkesexamen och andra examen						
treårig generell			5,2			5,9
treårig yrke			0,5			0,6
fyraårig gen			5			6,4
fyraårig yrke			1,6			1,2
femårig yrke			0,1			0,8
Första examen femårig yrkesexamen och andra examen						
treårig generell			0,1			0,1
treårig yrke			0,07			0,03
fyraårig gen			1,2			1,6
fyraårig yrke			0,07			0,03
femårig yrke			0,2			0,0
Antal personer	47 068		7 178	27 436		4 000

Alla utbildningskombinationer som presenteras i tabell 5 ingår i analyserna. I kapitlet presenteras dock endast de resultat som är statistiskt säkerställda. Tabell A4 i appendix visar samtliga utbildningsskattningar.

Det är viktigt att komma ihåg att det är problematiskt att beräkna inkomstskillnader för detaljerade uppdelningar av utbildningar. Skälet till det är det blir få personer med vissa utbildningar eftersom urvalet sprids ut på flera utbildningskombinationer. Med ett litet antal personer på varje utbildning kan det till exempel hända att vi observerar stora inkomstskillnader mellan vissa grupper som kan bero på personernas egenskaper snarare än på utbildningen (*gruppen är selekterad*). Få personer medför också att de så kallade standardfelen blir stora, och det gör det svårt att fastställa om resultaten är statistiskt säkerställda.

Tabell 6 visar de beräknade procentuella inkomstskillnaderna mellan grupper med olika examina jämfört med personer som har en treårig generell examen. Beräkningarna tar hänsyn till samma faktorer som beräkningarna i avsnitt 4. Tabellen visar endast resultat för utbildningskombinationer som är statistiskt säkerställda för något år och något urval.

Beräkningarna år 2005 för basurvalet visar att inom gruppen med en examen ökar löneskillnaderna med nivån på utbildningen. De med en treårig yrkesutbildning har 8 procent lägre inkomster än jämförelsegruppen som har en generell treårig examen. De med en femårig yrkesutbildning har 26 procent högre inkomster.

Inkomstskillnaderna består år 2008. De med en treårig yrkesutbildning har tappat ytterligare i förhållande till dem med en treårig generell examen. Däremot har de med en fyraårig generell examen kommit ifatt och förbi inkomstmässigt och har drygt 2 procent högre inkomster än jämförelsegruppen. Beräkningarna år 2008 för de andra grupperna ligger på samma nivå som år 2005.

Mönstret i beräkningarna är detsamma för betygsurvalet. År 2005 hade de med en treårig yrkesutbildning lägre inkomster än de med en generell treårig utbildning, medan de andra grupperna hade högre inkomster än jämförelsegruppen. År 2008 är beräkningarna detsamma för betygsurvalet som för basurvalet, och nivåerna på de beräknade inkomstskillnaderna är ungefär lika höga.

Beräkningarna för år 2005 och 2008 med betyg leder fram till samma slutsatser som beräkningarna utan betyg. Men det finns vissa skillnader i nivån på beräkningarna. De negativa beräkningarna är mindre negativa medan de positiva inkomstskillnaderna är något lägre. Ett annat intressant resultat är att betygen slår igenom mer på beräkningarna för de fyra- och femåriga utbildningarna än för de treåriga utbildningarna. Det betyder att dessa grupper skiljer sig relativt mycket från gruppen med en treårig generell utbildning.

**Tabell 6.** Inkomstskillnader mellan personer med olika typer av högskoleutbildningar i procent. Jämförelsegruppen är personer med en treårig generell examen.

BASURVAL			
	År 2008	År 2005	Tillväxt
<b>En examen</b>			
treårig yrke	-10,1	-8,1	-1,2
fyraårig generell	2,2	-1,0	3,5
fyraårig yrke	3,3	3,3	0,7
femårig yrke	25,9	26,0	ej sign
<b>Olika kombinationer av två examina</b>			
Första examen treårig generell examen och andra examen			
treårig yrke	-9,7	-7,5	ej sign
fyraårig generell	4,5	2,5	1,9
fyraårig yrke	4,4	ej sign	4,1
femårig yrke	14,9	10,3	ej sign
Första examen treårig yrkesexamen och andra examen			
treårig yrke	2,6	ej sign	ej sign
fyraårig generell	5,9	5,2	ej sign
fyraårig yrke	3,8	3,5	ej sign
femårig yrke	32,4	25,5	6,6
Första examen fyraårig generell examen och andra examen			
femårig yrke	ej sign	ej sign	ej sign
Första examen fyraårig yrkesexamen och andra examen			
treårig generell	ej sign	ej sign	3,6
treårig yrke	ej sign	ej sign	ej sign
fyraårig generell	ej sign	-2,9	3,6
fyraårig yrke	-12,6	-11,0	ej sign
femårig yrke	25,4	20,6	ej sign
Första examen femårig yrkesexamen och andra examen (rapporteras inte)			
Antal personer	54 246	54 246	54 246

Anm. Tabell A4 i appendix visar alla utbildningsskattningar som ligger till grund för beräkningarna samt standardfelen för skattningarna.

BETYGSURVAL, UTAN BETYG			BETYGSURVAL, MED BETYG		
År 2008	År 2005	Tillväxt	År 2008	År 2005	Tillväxt
-6,4	-3,5	-2,1	-6,0	-3,0	-2,1
5,1	1,7	3,5	4,2	0,8	3,5
4,3	4,3	ej sign	2,2	2,3	ej sign
25,0	24,6	ej sign	20,9	20,7	ej sign
ej sign	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign
5,0	ej sign	3,3	4,2	ej sign	3,3
10,4	4,5	6,7	8,3	2,6	6,7
18,3	16,3	ej sign	ej sign	13,1	ej sign
ej sign	-4,5	ej sign	ej sign	-4,3	ej sign
5,0	4,0	ej sign	5,5	4,4	ej sign
4,7	4,6	ej sign	5,0	4,9	ej sign
ej sign	29,8	ej sign	ej sign	30,1	ej sign
ej sign	4,2	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign
ej sign	ej sign	4,2	ej sign	ej sign	4,2
ej sign	10,3	ej sign	ej sign	10,5	ej sign
ej sign	-3,1	5,7	ej sign	-3,5	5,7
-15,1	-8,9	ej sign	-15,6	-9,4	ej sign
ej sign	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign
31 436	31 436	31 436	31 436	31 436	31 436

De med en treårig yrkesinriktad utbildning är mera lika dem med en treårig generell utbildning. Skillnader i gymnasiebetygen förklarar endast en liten del av inkomstskillnaderna mellan grupperna.

Inkomsterna för basurvalet har förändrats lika mycket för personer med en femårig yrkesinriktad examen och personer med en treårig generell examen (se kolumnen som benämns tillväxt). Däremot har inkomsterna ökat långsammare för dem med treåriga yrkesutbildningar medan de har ökat snabbare för personer med fyraåriga utbildningar.

I betygsurvalet har inkomsterna förändrats på nästan samma sätt. Inkomsterna har ökat långsammare för personer med treåriga yrkesinriktad utbildningar och snabbare för dem med fyraåriga generella utbildningar. Däremot har inkomsterna ökat lika snabbt för personer med fyra- och femåriga yrkesinriktade utbildningar som för personer med en generell treårig examen. Resultaten är nästan identiska när man tar hänsyn även till personernas gymnasiebetyg. Det är värt att notera att betygen förklarar en del av skillnaderna för de enskilda åren men ingenting av förändringarna i inkomster. Det kanske indikerar att högskoleutbildningen faktiskt utjämnar skillnader mellan grupper åtminstone när det gäller tillväxttakten i inkomster.

Inkomstskillnaderna mellan vissa utbildningar och jämförelsegruppen är större i betygsurvalet än i basurvalet (till exempel fyraårig generell utbildning). Det gäller även vissa kombinationer av dubbla examina (till exempel treårig generell/fyraårig yrkesinriktad). En förklaring är att det finns skillnader i de observerade egenskaperna mellan betygsurvalet och basurvalet (se tabell 2 i kapitel 3). En annan kan vara att den treåriga generella examen har förlorat i värde över tiden (betygsurvalet är yngre), samtidigt som andra utbildningar har ökat i värde. Det är också möjligt att betygsurvalet belönas mer relativt basurvalet för att de är yngre när de examineras från högskolan.

Tabell 6 visar också inkomstskillnaderna mellan personer med olika kombinationer av dubbla examina och jämförelsegruppen med en treårig generell examen. Ett generellt resultat är att många utbildningskombinationer inte har lett till högre inkomster jämfört med en treårig generell examen. Det kan visserligen vara en signal om att personer som har läst dessa utbildningar har gjort det av andra skäl än att använda kunskapen på arbetsmarknaden. Men det kan lika gärna bero på att personerna har andra egenskaper (som vi inte kan observera) som påverkar resultaten. Urvalen kan också vara för små för att kunna fastställa den faktiska betydelsen av utbildningarna.

Ett annat generellt resultat är att de beräknade inkomstskillnaderna skiljer sig åt mellan olika kombinationer av dubbla examina. I basurvalet år 2008 ligger de beräknade inkomstskillnaderna mellan cirka -13 procent för två fyraåriga yrkesexamina och +32 procent för kombinationen treårig och fem-



årig yrkesexamen. Det är också värt att notera att det positiva inkomstgapet är störst för personer som har kombinerat en kort första utbildning med en lång andra utbildning.

Vi kan även jämföra kombinationer av examina med resultaten för personer med en examen. Det framgår att vissa kombinationer av utbildningar tycks leda till högre inkomster än en examen. Exempelvis har de med en treårig yrkesinriktad examen lägre inkomster år 2008 än personer med en treårig generell examen. Däremot har alla som har kombinerat en treårig yrkesinriktad utbildning med ytterligare en examen högre inkomster än jämförelsegruppen. Även de som kombinerar en treårig generell utbildning med fyraåriga eller femåriga utbildningar går bättre än gruppen med en treårig generell utbildning.

Inkomsterna har förändrats på ungefär samma sätt för dem med dubbla examina som dem med en treårig generell examen (se kolumnen som benämns tillväxt). Vissa grupper har haft bättre inkomstutveckling än jämförelsegruppen. Det gäller främst personer som har kombinerat första examen med en andra längre examen. Exempelvis har inkomsterna för personer som har kombinerat en treårig och femårig yrkesutbildning ökat med 7 procent, vilket kan jämföras med 2 procent för genomsnittet av dubbelexaminerade. Det kan också jämföras med dem som endast har en femårig yrkesinriktad examen vars inkomster har ökat i samma takt som inkomsterna för jämförelsegruppen.

Mönstret i beräkningarna är i många avseenden likadant i betygsurvalet som i basurvalet. Men vissa utbildningar är statistiskt säkerställda i det ena urvalet men inte i det andra. Detta beror på att urvalen skiljer sig åt i en del avseenden (se tabell 2 i kapitel 3) och inte på att hänsyn tas till betyg.

Sammantaget tyder resultaten på att inkomsterna skiljer sig åt mellan personer med olika kombinationer av dubbla examina. De statistiskt säkerställda resultaten visar att de som har kombinerat en kort första utbildning med en lång andra utbildning ligger på en högre inkomstnivå än andra grupper. Men för de flesta kombinationer av dubbla examina ligger inkomsterna på samma nivå som för en generell treårig examen. Resultaten kan bero på att det inte är tillräckligt många observationer för att fastställa om det finns några inkomstskillnader. Men det kan också bero på att många tar en extra examen för att börja om inom ett helt nytt område (och inte har användning för tidigare kunskap) eller för att bilda sig. En annan förklaring är att arbetsgivarna anser att en extra examen inte bidrar till utvecklingen av verksamheten.



## 6. Kombinationer av nivå och inriktning

Hur dubbla examina påverkar inkomsterna kan bero på vilka utbildningsinriktningar som kombineras. De personer som ingår i den här studien fördelar sig över 151 olika ämnesinriktningar. Den största inriktningen omfattar 6 255 personer, eller 11,5 procent av urvalet, medan flera små inriktningar har färre än fem observationer. För många kombinationer är antalet personer för få för att det ska gå att beräkna inkomstskillnaderna mellan grupperna. Därför måste vissa begränsningar göras. Valet står mellan att lägga några generella restriktioner på urvalen eller granska ett fåtal inriktningar. Detta avsnitt granskar fem allmänna områden medan nästa avsnitt undersöker ett begränsat antal akademikeryrken.

De utbildningar som har uteslutits är utbildningar inom lant- och skogsbruk, tjänster och hälso- och sjukvård. De två första grupperna omfattar relativt få personer, och hälso- och sjukvårdsområdet domineras av utbildningar till sjuksköterska. Restriktionerna ger ett basurval som består av 38 259 personer med en examen och 3 756 personer med två examina. Betygsurvalet består av 24 747 personer med en examen och 2 447 personer med två examina. Tabell A5 i appendix presenterar utbildningarna som ingår i analyserna medan tabell 7 beskriver de utbildningar som är statistiskt säkerställda i någon av beräkningarna.

Tabell 7 visar också hur personerna fördelar sig över de olika utbildningarna. De vanligaste inriktningarna bland dem med en examen är fyraåriga yrkesinriktade tekniska utbildningar (24 procent), treåriga yrkesinriktade pedagogiska utbildningar (14 procent) och fyraåriga generella samhällsvetenskapliga utbildningar (12 procent). Den vanligaste kombinationen av dubbla examina är en treårig generell samhällsvetenskaplig examen och en fyraårig generell samhällsvetenskaplig examen (16 procent).

Tabell 7. Fördelning av personer över examensinriktningar

VARIABLER	BESKRIVNING	%
KAND_PED	treårig yrke, pedagogik och lärarutbildning	13,7
MAG_PED	fyraårig yrke, pedagogik och lärarutbildning	9,2
KAND_HUM	treårig generell, humaniora och konst	1,4
MAG_HUM	fyraårig generell, humaniora och konst (hum.)	1,3
<b>Jämförelsegrupp</b>	<b>treårig generell, samhällsvetenskap (sam.) m.m.</b>	<b>11,4</b>
MAG_GE_SAM	fyraårig generell, samhällsvetenskap m.m.	11,7
MAG_YRKSAM	fyraårig yrke, samhällsvetenskap m.m.	5,8
KAND_GE_NAT	treårig generell, samhällsvetenskap m.m.	3,8
MAG_GE_NAT	fyraårig generell, naturvetenskap m.m.	5,6
KAND_GE_TEK	treårig generell, teknik och tillverkning	2,8
KAND_YRKTEK	treårig yrke, teknik och tillverkning	9,5
MAG_YRKETEK	fyraårig yrke, teknik och tillverkning	23,7
<b>Två examina</b>		
PED3_KAND	1) treårig generell, sam 2) treårig yrke, pedagog	0,1
PED4_MAG	1) treårig generell, sam 2) fyraårig yrke, pedagog	1,6
PED5_MAG	1) fyraårig generell, natur 2) fyraårig yrke, pedagog	1,9
PED6_MAG	1) fyraårig generell, teknik 2) fyraårig yrke, pedagog	1,3
SAM2_KAND	Två treåriga generella, samhällsvetenskapliga	2,7
SAM3_KAND	1) fyraårig generell, sam 2) treårig generell, sam.	2,3
SAM4_KAND	1) fyraårig yrke, sam 2) treårig generell, sam.	1,5
SAM5_KAND	1) fyraårig yrke, teknik 2) treårig generell, sam.	2,9
SAM1_MAG	1) treårig generell, hum 2) fyraårig generell, sam.	1,8
SAM2_MAG	1) treårig generell, sam. 2) fyraårig generell, sam.	16,1
SAM3_MAG	Två fyraåriga generella, samhällsvetenskapliga	1,0
SAM4_MAG	1) fyraårig yrke, sam 2) fyraårig generell, sam.	1,2
SAM5_MAG	1) fyraårig yrke, teknik 2) fyraårig generell, sam.	1,6
SAM1_YRKE	1) treårig generell, hum 2) fyraårig yrke, sam.	0,5
SAM2_YRKE	1) treårig generell, sam 2) fyraårig yrke, sam.	1,8
SAM3_YRKE	1) fyraårig generell, sam 2) fyraårig yrke, sam.	0,9
NAT3_KAND	1) fyraårig generelle, sam 2) treårig generell natur	0,7
NAT4_KAND	Två treåriga generell, naturvetenskap m.m.	0,9
NAT4_MAG	1) treårig generell, natur 2) fyraårig generell, natur	2,9
TEK3_YRKE	Två treåriga yrke, teknik och tillverkning	0,2
TEK3_MAG	1) treårig yrke, teknik 2) fyraårig generell, teknik	4,9
TEK1_YRKEMAG	1) treårig generell, sam 2) fyraårig yrke, teknik	2,6
TEK2_YRKEMAG	1) treårig generell, teknik 2) fyraårig yrke, teknik	1,0
TEK3_YRKEMAG	1) treårig yrke, teknik 2) fyraårig yrke, teknik	4,4

Anm. Tabellen presenterar endast utbildningar som är statistiskt säkerställda. Övr. utbildningar som ingår i analyserna presenteras i tabell A6 i appendix.

På grund av restriktionerna skiljer sig urvalen i detta avsnitt från dem som har analyserats i tidigare avsnitt. Därför har jag beräknat inkomstskillnaderna mellan dubbelexaminerade och personer med en examen på samma sätt som i avsnitt 4. Resultaten visar att år 2008 hade de dubbelexaminerade i detta avsnitt 2 procent högre inkomster än de med en examen. Inkomsterna ökade med 1,5 procent mer för de dubbelexaminerade mellan åren 2005 och 2008. Motsvarande siffror för betygsurvalet i detta avsnitt är 3 procent respektive 2 procent. Inkomstskillnaderna är större än de som rapporteras i avsnitt 4. Skillnaderna beror antingen på att dubbelexaminerade i detta avsnitt har egenskaper som gör dem mer framgångsrika på arbetsmarknaden, eller att de har utbildningar som ger en högre avkastning på arbetsmarknaden. Det kan också bero på att vissa av de utbildningarna som har uteslutits ger en relativt låg avkastning på arbetsmarknaden.

Resultaten i tabell 8 visar att det finns stora inkomstskillnader både inom gruppen med en examen och bland de dubbelexaminerade. I basurvalet är det två inriktningar som har högre inkomster än jämförelsegruppen med en treårig generell samhällsvetenskaplig examen. Både år 2005 och 2008 har personer med en fyraårig yrkesinriktad samhällsvetenskaplig utbildning och de med en fyraårig yrkesinriktad teknisk utbildning högre inkomster än jämförelsegruppen. Personer med andra inriktningar har lägre inkomster än de med en treårig generell samhällsvetenskaplig utbildning.

I betygsurvalet går resultaten åt samma håll, även om nivåerna på inkomstskillnaderna är något annorlunda. Exempelvis har de med en fyraårig generell samhällsvetenskaplig utbildning eller fyraårig yrkesinriktad teknisk utbildning högre inkomster år 2008. Den förstnämnda gruppen har lägre inkomster år 2005. Skillnaderna mellan åren speglar troligen att gruppen inte är helt etablerad på arbetsmarknaden år 2005.

Inkomstskillnaderna mellan utbildningsgrupperna blir något lägre när hänsyn tas till gymnasiebetygen. De positiva beräkningarna påverkas mest. Exempelvis nästan halveras inkomstgapet mellan jämförelsegruppen och personer med fyraåriga yrkestekniska utbildningar.

Jämförelsegruppen som har en treårig generell samhällsvetenskaplig utbildning har haft en snabbare inkomstillväxt än personer med pedagogiska, humanistiska och naturvetenskapliga utbildningar. Däremot har inkomsterna ökat snabbare för dem med fyraåriga samhällsvetenskapliga utbildningar än de har för jämförelsegruppen.

Även i betygsurvalet har jämförelsegruppen haft en snabbare ökning av inkomsterna än de med pedagogiska, humanistiska och naturvetenskapliga utbildningar. Till skillnad mot basurvalet har inkomsterna ökat snabbare för jämförelsegruppen än för personer med tekniska utbildningar. Inkomsterna

ökade även snabbare för personer med fyraåriga samhällsvetenskapliga utbildningar än för personer med treåriga generella samhällsvetenskapliga utbildningar.

De flesta kombinationerna av dubbla examina leder till samma inkomstnivå som en treårig generell samhällsvetenskaplig utbildning. Men vissa kombinationer ger högre inkomster än en examen. År 2008 hade till exempel samtliga grupper som kombinerat någon utbildning med en pedagogisk utbildning lägre inkomster än jämförelsegruppen. Däremot hade de som kombinerat två samhällsvetenskapliga utbildningar högre inkomster (sam4\_kand, sam2\_mag, sam3\_mag, sam2\_yrke). Även de som har kombinerat humaniora och samhällsvetenskap (sam1\_mag, sam1\_yrke) hade högre inkomster än jämförelsegruppen. Mätt i termer av årsinkomster år 2008 går det således bättre för humanister med dubbla examina än för humanister med en examen.

De som har kombinerat olika tekniska examina ligger på en högre inkomstnivå år 2008 än jämförelsegruppen. De ligger också på en högre inkomstnivå än personer med en teknisk examen. Det positiva inkomstgapet är störst för dem som har kombinerat en yrkesinriktad fyraårig teknisk utbildning och en fyraårig generell samhällsvetenskaplig utbildning (sam5\_mag).

Resultaten år 2008 går i samma riktning i betygsurvalet som i basurvalet. Men vissa beräkningar visar på större så väl som mindre inkomstskillnader, och vissa utbildningar är statistiskt säkerställda endast i ett av urvalen. Dessa skillnader beror på att urvalen är olika, men också för att det är färre personer i betygsurvalet inom varje utbildningsgrupp. Det innebär att en större andel av resultaten beror på egenskaper hos personerna som har en viss utbildning snarare än utbildningen i sig.

Det är mindre skillnader mellan utbildningsgrupperna när man granskar inkomstförändringarna mellan åren. Ett intressant mönster är att inkomsterna har ökat mer för jämförelsegruppen än för övriga utbildningsgrupper med en examen (undantaget är fyraåriga samhällsvetenskapliga utbildningar).

Däremot är det flera kombinationer av dubbla examina som har haft en snabbare inkomstökning än jämförelsegruppen. I synnerhet indikerar resultaten att inkomsterna drar iväg för personer som har kombinerat yrkesinriktad fyraårig teknisk utbildning och fyraårig generell samhällsvetenskaplig utbildning (sam5\_mag). Även de som har kombinerat två samhällsvetenskapliga utbildningar har haft en snabb inkomsttillväxt. Som tidigare går resultaten i stora drag i samma riktning i betygsurvalet, men det finns vissa utbildningar som är statistiskt säkerställda enbart i det ena urvalet.

Sammantaget visar resultaten att inkomsterna varierar både inom gruppen med en examen och inom gruppen med två examina. Personer som har kombinerat någon utbildning inom samhällsvetenskap eller teknik ligger på

en högre inkomstnivå än personer med en examen inom något av dessa områden. Men de flesta utbildningskombinationerna ger inte högre inkomster än en examen.

Resultaten ska tolkas med viss försiktighet, eller åtminstone betraktas som ungefärliga. Skälet till det är att många utbildningskombinationer innehåller få personer, och de kan ha egenskaper (som det inte finns information om i datamaterialet) som i sin tur påverkar inkomsterna. Det kan vara dessa egenskaper och inte dubbelexaminationen som driver resultaten.

**Tabell 8.** Inkomstskillnader mellan personer med olika utbildningsinriktningar i procent

BASURVAL, REDUCERAT			
	2008	2005	Tillväxt
Jämförelsegrupp är treårig generell examen inom samhällsvetenskap			
treårig yrke, pedagog	-25,2	-19,8	-4,0
fyraårig yrke, pedagog	-18,2	-12,2	-5,1
treårig generell, humaniora	-21,5	-16,2	-3,9
fyraårig generell, humaniora	-13,5	-10,2	-3,5
fyraårig generell, samhällsvet	3,3		
fyraårig yrke, samhällsvet	7,2	2,8	4,7
treårig generell, naturvet	-6,0	-2,8	-2,7
fyraårig generell, naturvet	-7,4	-6,0	
treårig generell, teknik	-8,0	-3,4	-4,4
treårig yrke, teknik	-9,1	-5,4	-3,3
fyraårig yrke, teknik	2,8	4,7	
<b>Kombinationer av dubbla examina</b>			
PED3_KAND	-33,8	-29,7	
PED4_MAG	-7,3	-5,9	
PED5_MAG	-8,5		
PED6_MAG	-29,8	-21,7	
SAM2_KAND			
SAM4_KAND	12,4		11,0
SAM5_KAND	10,6		6,4
SAM1_MAG	9,3		6,0
SAM2_MAG	6,1	4,0	
SAM3_MAG	15,0	9,9	
SAM4_MAG			12,4
SAM5_MAG	33,9	8,4	22,7
SAM1_YRKE	18,8	21,4	
SAM2_YRKE	24,7	10,0	13,5
NAT3_KAND		-3,9	
NAT4_KAND		8,9	
NAT4_MAG		4,9	
TEK3_yrke			
TEK3_MAG		5,7	-3,5
TEK1_YRKEMAG	12,5	6,4	8,0
TEK2_YRKEMAG	10,0		6,0
TEK3_YRKEMAG	7,1	3,7	5,2

Anm. Tabellen visar endast statistiskt säkerställda resultat.



## BETYGSURVAL, REDUCERAT

Utan betyg			Med betyg		
2008	2005	Tillväxt	2008	2005	Tillväxt
-20,2	-13,9	-4,8	-19,7	-13,3	-4,9
-14,6	-7,2	-6,7	-14,5	-7,3	-6,7
-15,4	-10,7	-3,3	-15,6	-11,1	-3,3
-10,4	-7	-3,7	-11,2	-7,8	-3,6
8,1	-4,3	3,5	7,1	3,3	3,5
11,9	5,1	6,4	9,4	2,6	6,7
-2,4	2,4	-4,1		2,5	-4,1
	4,6	-6		5,9	-6
-2,3	2,7	-5,1		4,1	-5,2
4,6	7,6	-1,5	2,9	5,7	-1,3
-21,7		-24,4	-23		-24,2
-11			-10,6		-6,3
-31,1	-17,7		-32,7	-19,4	
12		10,1	11,9		10,1
15,6		11,6	15,3		11,6
7,6		7,8	6,8		7,9
15,6	8,4		14,8	7,6	7
7,4	3,9	3,0	6,5	2,9	3,1
15,5	20,2			17,6	
30,2	11,6	16,3	26,6	8,2	16,6
	20,1	-25,1			
	-18,4				
17	11,3	7,5	14,1	8,2	7,8



## 7. Några vanliga examenskombinationer

Detta avsnitt undersöker betydelsen av dubbla examina för några inriktningar. Nackdelarna med att välja några yrken är att urvalen blir begränsade, samt att resultaten endast gäller dessa specifika urval av utbildningar och individer. Fördelarna är att analyserna förenklas, samt att det blir lättare att tolka resultaten.

Det finns flera olika strategier för att välja vilka examensinriktningar man ska titta på. Jag har valt att koppla mina beslut till Statistiska centralbyråns utbildningsgrupper som ligger till grund för deras prognoser och statistikuttag.<sup>21</sup> Inom varje utbildningsinriktning (0–9) har SCB angivit SUN-koder för olika yrkeskategorier (civilingenjör, ämneslärare m.m.) och allmänna utbildningar (humanistisk, naturvetenskaplig m.m.). I detta avsnitt har data klassificerats på samma sätt och inom varje inriktning (1–7) har den examensgrupp tagits ut som har flest antal observationer.

I analyserna utgår jag från gruppen med en examen. De dubbelexaminerade har en första examen inom någon inriktning 1–7 och den andra examen är inom samma yrkesområde som gruppen med en examen. Det vill säga de dubbelexaminerade går in i samma yrken som jämförelsegruppen med en extra utbildning.

Tabell 9 visar fördelningen av personer över de inriktningar som ingår i analyserna. Den övre delen av tabellen visar fördelningen för gruppen med en examen och den nedre delen visar fördelningarna för grupperna med två examina. Ekonom-, högskoleingenjör- och civilingenjörsexamen är de största grupperna bland dem som har en examen. I gruppen med två examina utgör inriktningarna 3 (samhällsvetenskap m.m.) och 5 (teknik och tillverkning) mer än 50 procent av urvalet. Sjukvård och hälsa är ett annat stort område för den första utbildningen.

Dubbelexaminerade som först läst pedagogik har sedan gått vidare till en utbildning i humaniora. Humanisterna är spridda över olika utbildningar,

---

21 "SUN2000Grupper – utbildningsgrupper för prognoser och statistikuttag m.m." ([www.scb.se](http://www.scb.se)).

men ämneslärarutbildningen dominerar som andra utbildning. Samhällsvetare väljer främst en ekonomiexamen som andra utbildning, medan naturvetare går vidare till en ämneslärarutbildning. De som har läst teknik väljer främst en teknisk andra examen, medan alla som har läst hälsa och sjukvård tar en sjuksköterskeexamen som andra utbildning.

Beräknas inkomstskillnaderna mellan dubbelexaminerade och personer med en examen på samma sätt som i kapitel 4 visar det sig att det inte finns några statistiskt säkerställda skillnader år 2008. Men precis som tidigare ökar inkomsterna något snabbare för de dubbelexaminerade (med 1 procent). I genomsnitt är således resultaten för grupperna som analyseras i detta kapitel desamma som för grupperna i kapitel 4.

**Tabell 9.** Fördelning av personer över utbildningar som ingår i analyserna i procent

EN EXAMEN	
Ämneslärare	9,6
Juridisk examen	7,3
Ekonomiexamen	20,3
Humanioraexamen	2,1
Naturvetarexamen	5,0
Sjuksköterskeexamen	10,0
Högskoleingenjör	16,7
Civilingenjör	28,9
	100

TVÅ EXAMINA		Inriktning på andra examen							
Inriktning första examen		Ämne	Jurid	Ekon	Huma	Nat	Sjuk	Högsk	Civing
1. Pedagogik	7,5	0,6			5,5	1,4			
2. Humaniora	7,8	5,4	0,3	0,7	1,4				
3. Samhällsvetenskap	24,9	1,3	4,2	15,4		0,5		1,0	2,5
4. Naturvetenskap	3,2	1,7				1,5			
5. Teknik	31,2	1,2	0,08	3,8				21,0	5,2
6. Sjukvård, hälsa	25,4	n.a					25,4		
	100								

**Anm.** Det är 29 041 personer som har en examen och 3 857 personer som har två examina. Ämne är ämneslärarexamen, jurid är juridisk examen, ekon om är ekonomiexamen, huma är examen i ett humanistiskt ämne, nat är naturvetenskaplig examen, sjuk är sjuksköterskeexamen, högsk är treårig ingenjörsexamen och civing är civilingenjörsexamen.

Tabell 10 visar de beräknade inkomstskillnaderna mellan personer med olika examina. Den övre delen av tabellen visar skillnaderna inom gruppen med en examen, medan den nedre delen visar skillnader mellan dubbelexaminerade. Ekonomutbildning är den enda samhällsvetenskapliga utbildning som ingår i det här avsnittet. Därför går det inte att ha samma jämförelsegrupp som i tidigare avsnitt. Istället är jämförelsegruppen personer med en högskoleexamen inom teknik och tillverkning.

Resultaten för basurvalet år 2005 visar att ekonomer, jurister och personer med en civilingenjörsexamen hade högre inkomster än personer med en högskoleexamen inom teknik och tillverkning. Ämneslärare, humanister, naturvetare och sjuksköterskor hade lägre inkomster. Inkomstskillnaderna mellan grupperna är större år 2008.

Mönstret är ungefär detsamma i betygsurvalet. Enda skillnaden är att resultatet för naturvetenskaplig examen är statistiskt säkerställt i betygsurvalet när hänsyn tas till gymnasiebetygen. Betyg påverkar flera resultat. Till exempel halveras inkomstgapet år 2005 och år 2008 mellan jämförelsegruppen och personer med en civilingenjörsexamen när betygen ingår i analyserna. Inkomstskillnaderna minskar också mellan ekonomer, jurister och jämförelsegruppen. Betygen påverkar även nivån på andra beräkningar.

Inkomstgapet för dubbelexaminerade som kombinerat pedagogik eller humaniora med ämneslärarutbildning är lika stort som det är för dem som endast har en ämneslärarutbildning eller examen i humaniora. Inkomstgapet för naturvetare som blir ämneslärare är något lägre medan det är högre för dem som kombinerar teknik och ämneslärarutbildningen.

Det finns några dubbelexaminerade som har högre inkomster än jämförelsegruppen som har en högskoleexamen i teknik. Det gäller dem som kombinerar samhällsvetenskap och juridik. Deras inkomster är 21 procent högre än jämförelsegruppens. Inkomsterna för dem som har en juristexamen är 16 procent högre. Även samhällsvetare som tar en ekonomiexamen eller civilingenjörsexamen har högre inkomster (18,2 procent respektive 19,8 procent högre än jämförelsegruppen) än de som har en ekonomiexamen (12,7 procent) eller en civilingenjörsexamen (11,7 procent). Resultaten är desamma i betygsurvalet.

Beräkningarna av inkomstförändringarna mellan åren 2005 och 2008 för basurvalet visar att endast ämneslärarna har haft en signifikant sämre utveckling än personer med en högskoleexamen i teknik. Inom gruppen med en examen har inkomsterna ökat mest för jurister (med 8 procent) och ekonomer (med 6 procent).

**Tabell 10.** Inkomstskillnader mellan personer med olika akademikeryrken i procent. Jämförelsegrupp är högskoleexamen i teknik.

BASURVAL			
	År 2008	År 2005	Tillväxt
<b>En examen</b>			
Ämneslärare	-12,7	-10,4	-2,3
Ekonom	12,7	6,4	6,0
Juridik	16,3	7,9	7,7
Humaniora	-10,9	-10,4	ej sign
Naturvetenskaplig	ej sign	-2,0	2,7
Sjuksköterska	-9,5	-8,2	ej sign
Civilingenjör	11,7	10,2	2,4
<b>Two examina</b>			
Pedagogik* Ämneslärare	-12,9	-13,9	ej sign
Pedagogik* Naturvetenskaplig	-8,2	-8,1	ej sign
Pedagogik* Humaniora	-10,9	-8,6	ej sign
Humaniora* Ämneslärare	-10,4	-10,0	ej sign
Humaniora* Humaniora	-8,1	ej sign	ej sign
Humaniora* Ekonomi	ej sign	ej sign	ej sign
Humaniora* Juridik	ej sign	ej sign	ej sign
Samhällsvet* Juridik	21,0	7,0	14,9
Samhällsvet* Ämneslärare	ej sign	ej sign	ej sign
Samhällsvet* Civilingenjör	19,8	11,3	10,3
Samhällsvet* Naturvetenskaplig	ej sign	ej sign	ej sign
Samhällsvet* Högskoleingenjör	ej sign	ej sign	8,1
Samhällsvet* Ekonomi	18,2	11,0	6,9
Naturvet* Naturvetenskaplig	ej sign	ej sign	ej sign
Naturvet* Ämneslärare	-8,8	ej sign	ej sign
Teknik* Ämneslärare	-17,4	-12,3	ej sign
Teknik* Juridik	ej sign	14,8	9,9
Teknik* Ekonomi	26,5	14,8	12,9
Teknik* Högskoleingenjör	ej sign	ej sign	ej sign
Teknik* Civilingenjör	7,2	3,6	4,9
Sjukvård* Sjuksköterska	-6,7	-5,9	ej sign
R2 adj.	0,38	0,37	0,07
<b>Antal personer</b>	<b>32 898</b>	<b>32 898</b>	<b>32 898</b>

Anm. Beräkningarna tar hänsyn till skillnader i kön, ålder, ålder i kvadrat, civilstånd, antal barn i olika åldrar (4 dummyvariabler), erfarenhet av arbetslöshet under utbildningsbakgrund (10 dummyvariabler). För betygsurvalet visas även resultat för beräkningar som tar hänsyn till gymnasiebetyg.

BETYGSURVAL, UTAN BETYG			BETYGSURVAL, MED BETYG		
År 2008	År 2005	Tillväxt	År 2008	År 2005	Tillväxt
-14,0	-11,8	ej sign	-15,2	-13,1	ej sign
8,6	ej sign	7,9	6,8	-1,6	8,0
14,1	ej sign	11,0	10,5	ej sign	11,3
-11,6	-13,5	ej sign	-13,3	-15,4	ej sign
ej sign	-5,4	4,3	-2,6	-7,2	4,5
-9,2	-7,4	ej sign	-9,8	-8,0	ej sign
6,8	4,6	3,1	3,6	1,3	3,4
-13,6	-12,9	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign
-10,9	-12,5	ej sign	-12,4	-14,1	ej sign
-11,5	-10,6	ej sign	-13,5	-12,8	ej sign
-13,9	-14,3	ej sign	-15,5	-16,0	ej sign
ej sign	-13,9	ej sign	ej sign	-16,9	ej sign
ej sign	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign
ej sign	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign
20,9	ej sign	19,6	17,5	ej sign	19,9
ej sign	Ej sign	-20,5	-21,9	ej sign	-20,2
17,2	7,3	11,8	13,2		12,2
ej sign	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign
ej sign	ej sign	9,4	-5,5	ej sign	9,5
13,4	ej sign	10,0	11,1	ej sign	10,3
ej sign	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign
-12,1	-7,0	ej sign	-13,8	-8,9	ej sign
-22,1	-12,8	ej sign	-26,4	-17,6	ej sign
ej sign	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign
18,6	ej sign	15,3	14,6	ej sign	15,6
ej sign	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign	ej sign
ej sign	ej sign	5,7	ej sign	ej sign	5,8
-5,1	-3,3	ej sign	-5,5	-3,7	ej sign
0,35	0,33	0,093	0,35	0,34	0,093
20 716	20 716	20 716	20 716	20 716	20 716

utfallsåret, födelseän (23 dummyvariabler), länet där arbetsstället ligger (21 dummyvariabler), arbetsmarknadssektor (9 dummyvariabler), samt föräldrarnas

Personer med två examina har haft bättre inkomstutveckling än jämförelsegruppen med högskoleexamen i teknik. De som har kombinerat samhällsvetenskaplig utbildning med juridik eller teknik har haft en inkomstökning på mer än 10 procent. Inkomsterna har ökat med mer än 10 procent även för personer som har kombinerat utbildningar i teknik och ekonomi.

Resultaten är något annorlunda för betygsurvalet. För det första har inkomsterna ökat lika mycket för ämneslärare och personer med en högskoleexamen i teknik. För det andra är alla tillväxttal för dem med dubbla examina högre i betygsurvalet än i basurvalet. Betygsurvalet är yngre än basurvalet, och om de också var yngre när de tog sin examen kan det vara en faktor som arbetsgivaren belönar. Men eftersom urvalen av dubbelexaminerade är små kan resultaten bero på att personerna har särskilda egenskaper som påverkar inkomsterna, men som fångas upp av utbildningen.



## 8. Avslutande kommentarer

Resultaten i den här studien visar att personer som har två examina i genomsnitt har cirka 2 procent lägre inkomster än personer som har endast en examen. Det motsvarar ungefär 8 000 kronor om året beräknat på inkomster år 2008. Däremot ökade inkomsterna med cirka 1 procent mer för personer med två examina mellan åren 2005 och 2008. Om den ökningstakten håller i sig är de dubbelexaminerade ifatt inom en tvåårsperiod.

De finns flera tänkbara förklaringar till en lägre inkomstnivå kombinerat med en något högre tillväxttakt. En kan vara att arbetsgivarna inte tror att de med dubbla examina är mer produktiva än personer med en examen. Därför kanske de tar in en dubbelexaminerad på en annan position (med något lägre lön) än en person med en examen. Lönerna för dubbelexaminerade ökar sedan relativt snabbt när arbetsgivaren upptäcker att de är minst lika produktiva som personer med en examen.

En annan förklaring kan vara att inkomstskillnaderna i genomsnitt beror på att de dubbelexaminerade har kortare arbetsplatspecifik erfarenhet (som inte fångas upp med åldersvariabeln). Inkomsterna för de dubbelexaminerade ökar sedan snabbt när arbetsgivaren upptäcker att den extra utbildningen gör dem minst lika produktiva som dem med en examen som har varit längre på arbetsplatsen. Det är också möjligt att de med dubbla examina är missnöjda med den något lägre lönen och byter jobb mellan åren, och då är det bytet som ligger bakom inkomstökningen.

Resultaten visar också att det är stora inkomstskillnader inom gruppen med dubbla examina. Resultaten varierar mellan -13 procent för två fyra-åriga yrkesexamina och +32 procent för kombinationen treårig och femårig yrkesexamina. Det gäller jämfört med personer som har en treårig generell examen. Högst inkomster har personer som har kombinerat en kort första utbildning med en lång andra utbildning.

Inriktningen på utbildningarna har betydelse för resultaten. Exempelvis har personer som har kombinerat olika samhällsvetenskapliga eller yrkesinriktade tekniska utbildningar med samhällsvetenskapliga utbildningar haft inkomstökningar som överstiger 10 procent. Det ska ses i perspektivet av

att inkomsterna för dubbelexaminerade i genomsnitt ökade med 1 procent. De som har kombinerat olika tekniska utbildningar har också relativt höga inkomstökningar. Men många typer av dubbla examina leder inte till högre inkomster än en treårig generell examen inom samhällsvetenskap.

Beräkningarna i den här studien tar hänsyn till skillnader i en mängd olika individuella egenskaper inklusive föräldrarnas utbildningsbakgrund. Vissa beräkningar tar även hänsyn till skillnader i gymnasiebetyg. Trots det kan det vara svårt att tolka resultaten för de uppdelade utbildningsgrupperna. Anledningen är att urvalet sprids ut på många olika utbildningskombinationer, vilket betyder att ett fåtal personer identifierar resultaten. Då blir det svårt att avgöra om resultaten beror på personernas egenskaper eller deras utbildning.

Det finns flera frågor som inte har analyserats i den här studien. En är om dubbelexamination minskar risken att bli arbetslös eller gör det lättare att byta jobb i en lågkonjunktur. En annan är om det påverkar möjligheterna att bli anställd i multinationella företag. Andra metoder och andra urval kan också lära oss mer om dubbelexaminationens betydelse för karriärmöjligheterna.

# Litteratur

- Antelius, J och A. Björklund (2000).** *How reliable are register data for studies of the return on schooling? An examination of Swedish data.* Scandinavian Journal of Educational Research, 44, sid. 341-355.
- Björklund, A., P. Fredriksson, J-E. Gustafsson och B. Öckert (2010).** *Den svenska utbildningspolitikens arbetsmarknadseffekter. Vad säger forskningen?* Rapport 2010:13, IFAU- Institutet för Arbetsmarknadspolitisk Utvärdering.
- Del Rossi, A. och J. Hersch (2008).** *Double your major, double your return?* Economics of Education Review, 27, 375-386.
- Grönqvist, E, B. Öckert och J. Vlachos (2010).** *The intergenerational transmission of cognitive and non-cognitive abilities.* Working paper 2010:2, IFAU- Institutet för Arbetsmarknadspolitisk Utvärdering.
- Holmlund, B. Q. Liu och O. Nordström Skans (2008)** " *Mind the gap? Estimating the effects of postponing higher education.*" Oxford Economic.
- Högskolverket (2001).** *Pm om antalet examina vid universitet och högskolor.*  
[http://www.hsv.se/download/18.539a949110f3d5914ec800077118/analys\\_o10112.pdf](http://www.hsv.se/download/18.539a949110f3d5914ec800077118/analys_o10112.pdf)
- Högskoleverket (2010).** *Statistisk analys av antalet examina,*  
[http://www.hsv.se/download/18.18399bb35126d10c70cb7ffe570/minskning-antal-examina2010\\_4.pdf](http://www.hsv.se/download/18.18399bb35126d10c70cb7ffe570/minskning-antal-examina2010_4.pdf)
- Holzer, S (2009).** *University choice, equality, and academic performance.* Acta Wexionensia No 188/2009, economics. Växjö University Press.
- Holmlund, L. och Regné, H (1999).** *Earnings differences between transfer and non-transfer students.* I Linda Holmlund Essays on Child Care and Higher education, PhD thesis. Nr 783, Umeå University, 2009.
- Holmlund, L. och Regné, H. (2011),** *Earnings of students who change universities,* Education Economics, under utgivning
- Holmlund, L. (2009),** *The effect of college quality on earnings. Evidence from Sweden.* I Linda Holmlund Essays on Child Care and Higher education, PhD thesis. Nr 783, Umeå University.
- Isacsson, G. 2004.** *Estimating the economic return to educational levels using data on twins.* Journal of Applied Econometrics 19, no 1: 99-119.
- Nordin (2008),** *Ability and rates of return to schooling-making use of the Swedish enlistment battery test,* Journal of Population Economics, 21, sid 703-717
- Statistiska centralbyrån (2000).** *Svensk utbildningsnomenklatur (SUN).*
- Statistiska centralbyrån (2005).** *En longitudinell databas kring utbildning, inkomst och sysselsättning (LOUISE) 1990-2002.*
- Statistiska centralbyrån (2011).** *Universitet och högskolor. Studenter och examina på grundnivå och avancerad nivå 2009/10.* Statistiska meddelanden, UF 20 SM 1102.
- Statistiska Centralbyrån (2010).** *Universitet och högskolor. Högskolenybörjare 2009/10 och doktorandnybörjare 2008/09 efter föräldrarnas utbildningsnivå.* Statistiska meddelanden, UF 20 SM 1003.
- Öckert, B. (2010),** *What's the value of an acceptance letter?* Using admissions data to estimate the return to college, Economics of Education Review, 29, sid. 504-516



# Appendix

**Tabell A1.** Fördelning av olika urval över examensår

	POPULATION		BASURVAL		BETYGSURVAL	
	Första ex	Andra ex	Första ex	Andra ex	Första ex	Andra ex
1990	0,3		0,1			
1991	0,3		0,1			
1992	0,5		0,2			
1993	7,4	3,1	5,3	1,9	0,4	0,1
1994	13,1	8,3	8,8	4,6	1,0	0,4
1995	0,2	2,8	0,1	1,2	0,04	0,2
1996	0,6	1,4	0,1	0,7	0,1	0,2
1997	1,2	1,3	0,4	0,5	0,2	0,2
1998	5,8	2,4	5,7	2,0	4,3	1,5
1999	9,9	5,7	10,7	6,0	10,0	5,0
2000	16,9	13,1	18,9	13,5	19,7	12,8
2001	17,2	17,1	19,1	18,0	21,7	17,8
2002	11,4	12,4	13,0	14,3	18,1	18,1
2003	7,9	12,2	9,0	14,4	12,8	17,9
2004	4,7	10,3	5,3	12,0	7,5	14,8
2005	2,2	7,0	2,5	7,8	3,3	8,3
2006	0,7	2,7	0,7	3,0	1,0	2,8
<b>Antal pers</b>	<b>62 831</b>	<b>9 498</b>	<b>54 246</b>	<b>7 178</b>	<b>31 436</b>	<b>4 000</b>

Anm. Personer har tagit examen höst- eller vårtermin respektive examensår.

**Tabell A2.** Exempel på utbildningar på olika nivåer

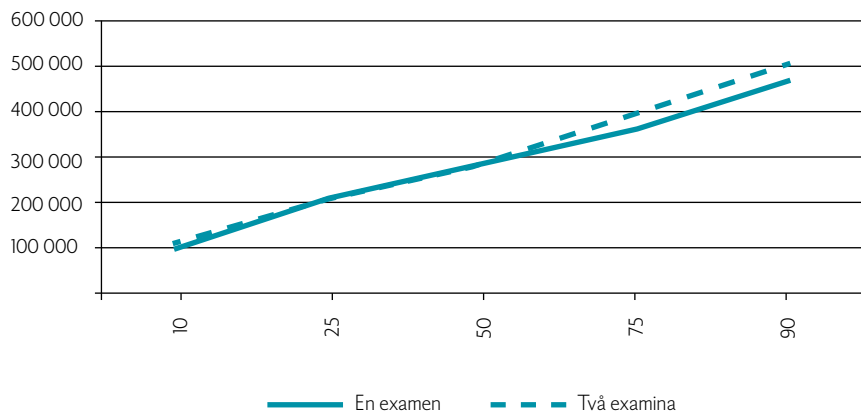
UTBILDNINGENS NIVÅ	EXEMPEL PÅ UTBILDNINGAR
Generell treårig	Utbildning som leder till kandidatexamen, naturvetenskaplig linjeutbildning. Ekonomisk, samhällsvetenskaplig och humanistisk linjeutbildning 120 poäng. Civilekonom, äldre fil.kand., fil.mag. och pol.mag.
Yrkesinriktad treårig	Förskolelärare, fritidspedagog, lärarutbildning för grundskola, sjuksköterska, sjukgymnast, biomedicinsk analytiker, treårig ingenjörsutbildning, treårig konstnärlig utbildning.
Generell fyraårig	Magisterexamen 160 poäng, naturvetenskaplig linjeutbildning 160 poäng. Ekonomisk, samhällsvetenskaplig och humanistisk linjeutbildning 160 poäng.
Yrkesinriktad fyraårig	Ämneslärare, civilingenjör, arkitekt, jurist, teologie kandidat, agronom, logoped.
Yrkesinriktad femårig	Läkare, tandläkare, veterinär, apotekare, psykolog och psykoterapeut.

Källa: Statistiska centralbyrån.

**Tabell A3.** Fördelning av olika urval över utbildningsinriktning

Inriktning	POPULATION		BASURVAL		BETYGSURVAL	
	Första examen	Andra ex	Första examen	Andra ex	Första examen	Andra ex
1	17,9	11,4	17,5	10,4	13,7	7,4
2	2,7	5,0	2,8	5,9	2,4	5,6
3	21,6	23,3	23,4	22,3	26,3	25,6
4	6,8	6,9	7,5	7,4	8,2	8,4
5	28,4	21,9	28,1	19,7	34,2	27
6	1,1	0,8	0,9	0,5	0,9	0,8
7	20,5	29,4	18,8	32,8	13,4	24,2
8	1,1	1,3	1,0	0,9	0,9	1,1
<b>Antal pers</b>	<b>62 831</b>	<b>9 498</b>	<b>54 246</b>	<b>7 178</b>	<b>31 436</b>	<b>4 000</b>

Anm. 1=pedagogik och lärarutbildning. 2=humaniora och konst. 3=samhällsvetenskap, juridik, handel, administration. 4= naturvetenskap, matematik och data. 5=teknik och tillverkning. 6=lant- och skogsbruk samt djursjukvård. 7=hälso- och sjukvård samt social omsorg. 8=tjänster.

**Figur A1.** Årsinkomster 2008 för alla personer i basurvalet

Tabell A4. Beräknade inkomstskillnader mellan personer med olika långa examina, koefficienter och standardfel

	BASURVAL			BETYGSURVAL, UTAN BETYG
	År 2008	År 2005	Tillväxt	År 2008
<b>En examen</b>	<b>Jämförelsegrupp treårig generell (fil.kand.)</b>			
treårig yrke	-0,096 (0,004)**	-0,078 (0,004)**	-0,012 (0,003)**	-0,062 (0,006)*
fyraårig generell	0,022 (0,004)**	-0,010 (0,004)**	0,034 (0,004)**	0,050 (0,005)*
fyraårig yrke	0,032 (0,004)**	0,032 (0,003)**	0,007 (0,003)**	0,042 (0,005)*
femårig yrke	0,230 (0,007)**	0,231 (0,006)**	0,006 (0,006)	0,223 (0,010)*
<b>Olika kombinationer av två examina</b>				
Första examen treårig generell examen och andra examen				
treårig yrke	-0,009 (0,016)	-0,004 (0,014)	0,005 (0,014)	0,030 (0,021)
treårig yrke	-0,093 (0,012)**	-0,072 (0,011)**	-0,009 (0,010)	-0,020 (0,018)
fyraårig generell	0,044 (0,009)**	0,025 (0,007)	0,019 (0,007)*	0,049 (0,011)*
fyraårig yrke	0,043 (0,013)**	0,011 (0,011)	0,040 (0,011)**	0,099 (0,017)*
femårig yrke	0,139 (0,059)**	0,098 (0,050)*	0,096 (0,050)	0,168 (0,076)*
Första examen treårig yrkesexamen och andra examen				
treårig generell	-0,004 (0,008)	-0,003 (0,007)	0,002 (0,007)	0,003 (0,011)
treårig yrke	0,026 (0,018)	0,012 (0,016)	0,017 (0,015)	-0,018 (0,025)
fyraårig gen	0,057 (0,015)**	0,051 (0,012)**	0,002 (0,012)	0,049 (0,018)*
fyraårig yrke	0,037 (0,009)**	0,034 (0,007)**	0,009 (0,007)	0,046 (0,012)*
femårig yrke	0,281 (0,064)**	0,227 (0,054)**	0,064 (0,054)	0,070 (0,100)
Första examen fyraårig generell examen och andra examen				
treårig generell	-0,010 (0,19)	-0,011 (0,016)	-0,001 (0,016)	-0,005 (0,021)
treårig yrke	-0,034 (0,051)	-0,065 (0,044)	0,058 (0,043)	-0,029 (0,055)
fyraårig gen	0,028 (0,024)	0,009 (0,021)	0,036 (0,020)	0,00001 (0,029)
fyraårig yrke	-0,024 (0,016)	-0,014 (0,013)	0,008 (0,013)	-0,012 (0,018)
femårig yrke	-0,010 (0,025)	0,039 (0,021)	-0,023 (0,021)	-0,0005 (0,026)
Första examen fyraårig yrkesexamen och andra examen				
treårig generell	0,015 (0,014)	-0,013 (0,012)	0,035 (0,012)*	0,025 (0,017)
treårig yrke	0,019 (0,044)	0,022 (0,038)	0,008 (0,037)	0,090 (0,056)
fyraårig gen	0,001 (0,014)	-0,029 (0,012)**	0,035 (0,012)*	0,020 (0,017)
fyraårig yrke	-0,119 (0,026)**	-0,104 (0,022)**	0,006 (0,022)	-0,141 (0,038)*
femårig yrke	0,226 (0,085)**	0,187 (0,073)**	0,053 (0,072)	0,178 (0,152)
Första examen femårig yrkesexamen och andra examen				
treårig generell	0,036 (0,095)	-0,013 (0,081)	0,033 (0,081)	0,009 (0,132)
treårig yrke	-0,438 (0,121)**	-0,493 (0,103)**	0,087 (0,102)	-0,801 (0,263)*
fyraårig gen	-0,187 (0,029)**	-0,194 (0,025)**	0,005 (0,024)	-0,178 (0,033)*
fyraårig yrke	-0,375 (0,120)**	-0,541 (0,103)**	0,207 (0,101)*	0,117 (0,263)
femårig yrke	0,122 (0,082)	-0,159 (0,070)**	0,008 (0,069)	n.a
Adj R2	0,38	0,37	0,06	0,37
<b>Antal personer</b>	<b>54 246</b>	<b>54 246</b>	<b>54 246</b>	<b>31 436</b>

Anm. Modellerna tar hänsyn till födelsetid (24 dummyvariabler), arbetsställe (21 dummyvariabler), nio arbetsmarknadssektorer, föräldrarnas utbildningsbakgrund (1 om ersättning från arbetslöshetskassa under året, 0 annars). Modellen för betygsurvalet tar även hänsyn till gymnasiebetyg.



BETYGSRVAL, MED BETYG				
År 2005	Tillväxt	År 2008	År 2005	Tillväxt
-0,034 (0,004)*	-0,021 (0,005)**	-0,058 (0,006)**	-0,030 (0,004)**	-0,021 (0,005)**
0,017 (0,004)**	0,034 (0,005)**	0,041 (0,005)**	0,008 (0,004)*	0,034 (0,005)**
0,042 (0,004)**	0,008 (0,005)	0,022 (0,005)**	0,023 (0,004)**	0,008 (0,005)
0,220 (0,007)**	0,007 (0,009)	0,190 (0,009)**	0,188 (0,007)	0,006 (0,009)
0,006 (0,016)	0,041 (0,020)*	0,026 (0,021)	0,001 (0,016)	0,041 (0,020)
0,002 (0,014)	-0,013 (0,017)	-0,011 (0,018)	0,011 (0,013)	-0,012 (0,017)
0,016 (0,009)	0,032 (0,010)**	0,041 (0,011)**	0,008 (0,009)	0,032 (0,011)**
0,044 (0,013)**	0,065 (0,015)**	0,080 (0,017)**	0,026 (0,013)*	0,065 (0,017)**
0,151 (0,059)**	0,040 (0,070)	0,141 (0,076)	0,123 (0,059)*	0,039 (0,070)
0,001 (0,008)	0,002 (0,010)	0,006 (0,011)	0,004 (0,008)	0,002 (0,011)
-0,044 (0,019)**	0,028 (0,023)	-0,015 (0,025)	-0,042 (0,019)*	0,028 (0,023)
0,039 (0,014)**	0,009 (0,016)	0,054 (0,018)**	0,043 (0,014)**	0,009 (0,016)
0,045 (0,010)**	0,011 (0,012)	0,049 (0,013)**	0,048 (0,010)**	0,011 (0,011)
0,261 (0,078)**	-0,149 (0,092)	0,071 (0,099)	0,263 (0,077)**	-0,149 (0,092)
-0,011 (0,016)	0,009 (0,019)	0,003 (0,021)	-0,004 (0,016)	0,009 (0,019)
-0,049 (0,042)	0,032 (0,051)	-0,011 (0,054)	-0,032 (0,042)	0,032 (0,051)
-0,011 (0,023)	0,031 (0,027)	-0,0005 (0,029)	-0,012 (0,022)	0,031 (0,027)
-0,011 (0,014)	0,024 (0,017)	-0,021 (0,018)	-0,021 (0,014)	0,024 (0,017)
0,041 (0,020)**	-0,018 (0,023)	-0,019 (0,025)	0,023 (0,020)	-0,018 (0,023)
-0,008 (0,013)	0,041 (0,016)*	0,026 (0,017)	-0,008 (0,013)	0,041 (0,016)*
0,098 (0,044)*	0,008 (0,052)	0,092 (0,056)	0,100 (0,043)*	0,008 (0,052)
-0,031 (0,013)*	0,055 (0,015)**	0,018 (0,017)	-0,034 (0,013)*	0,055 (0,015)**
-0,085 (0,030)**	-0,008 (0,035)	-0,145 (0,038)**	-0,090 (0,30)**	-0,008 (0,035)
0,087 (0,118)	0,081 (0,140)	0,158 (0,151)	0,068 (0,117)	0,081 (0,140)
0,164 (0,103)**	-0,190 (0,121)	0,002 (0,131)	0,160 (0,102)	-0,190 (0,121)
-0,724 (0,204)**	-0,037 (0,242)	-0,801 (0,262)**	-0,723 (0,203)**	-0,037 (0,242)
-0,165 (0,026)**	-0,016 (0,031)	-0,167 (0,033)**	0,154 (0,026)**	-0,016 (0,031)
-0,464 (0,205)**	-0,605 (0,242)*	0,097 (0,262)	-0,482 (0,203)*	-0,605 (0,242)*
n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
0,36	0,08	0,38	0,38	
31 436	31 436	31 436	31 436	31 436

(10 dummyvariabler), kön, ålder, ålder i kvadrat, civilstånd, antal barn i olika åldrar (4 dummyvariabler) och erfarenhet av arbetslöshet under utfallsåret

**Tabell A5.** Beskrivning av utbildningar som ingår i analyserna i kapitel 6 och fördelning av personer över utbildningarna

VARIABLER	BESKRIVNING	%
KAND_PED	treårig yrkesinriktad examen, pedagogik och lärarutbildning	13,7
MAG_PED	fyraårig yrkesinriktad examen, pedagogik och lärarutbildning	9,2
KAND_HUM	treårig generell examen, humaniora och konst	1,4
MAG_HUM	fyraårig generell examen, humaniora och konst	1,3
<b>Jämförelsegrupp</b>	<b>treårig generell examen, samhällsvetenskap m.m.</b>	<b>11,4</b>
MAG_GEN_SAM	fyraårig generell examen, samhällsvetenskap m.m.	11,7
MAG_YRKESAM	fyraårig yrkesinriktad examen, samhällsvetenskap m.m.	5,8
KAND_GEN_NATV	treårig generell examen, samhällsvetenskap m.m.	3,8
MAG_GEN_NATV	fyraårig generell examen, naturvetenskap m.m.	5,6
KAND_GEN_TEKN	treårig generell examen, teknik och tillverkning	2,8
KAND_YRKE_TEKN	treårig yrkesinriktad examen, teknik och tillverkning	9,5
MAG_YRKETEKN	fyraårig yrkesinriktad examen, teknik och tillverkning	23,7
<b>Två examina</b>		
PED1_KAND	Två treåriga yrke, pedagogik och lärare	2,3
PED2_KAND	1) treårig generell, humaniora 2) treårig yrke, pedagog	0,02
PED3_KAND	1) treårig generell, samhällsvet 2) treårig yrke, pedagog	0,1
PED4_KAND	1) fyraårig generell, naturvet 2) treårig yrke, pedagog	0,02
PED1_MAG	1) treårig yrke, pedagog 2) fyraårig yrke, pedagog	2,3
PED2_MAG	1) treårig generell, humaniora 2) fyraårig yrke, pedagog	3,1
PED3_MAG	1) fyraårig generell, humaniora 2) fyraårig yrke, pedagog	2,4
PED4_MAG	1) treårig generell, samhällsvet 2) fyraårig yrke, pedagog	1,6
PED5_MAG	1) fyraårig generell, naturvet 2) fyraårig yrke, pedagog	1,9
PED6_MAG	1) fyraårig generell, teknik 2) fyraårig yrke, pedagog	1,3
HUM1_KAND	1) fyraårig yrke, pedagog 2) treårig generell, humaniora	3,5
HUM2_KAND	Två treåriga generella, humaniora och konst	0,3
HUM1_MAG	1) fyraårig yrke, pedagog 2) fyraårig generell, humaniora	3,4
HUM2_MAG	1) treårig generell, humaniora 2) fyraårig generell, humaniora	1,4
SAM1_KAND	1) treårig generell, humaniora 2) treårig generell, samhällsvet	0,6
SAM2_KAND	Två treåriga generell, samhällsvetenskapliga	2,7
SAM3_KAND	1) fyraårig generell, samhällsvet 2) treårig generell, samhällsvet	2,3
SAM4_KAND	1) fyraårig yrke, samhällsvet 2) treårig generell, samhällsvet	1,5
SAM5_KAND	1) fyraårig yrke, teknik 2) treårig generell, samhällsvet	2,9
SAM1_MAG	1) treårig generell, humaniora 2) fyraårig generell, samhällsvet	1,8
SAM2_MAG	1) treårig generell, samhällsvet 2) fyraårig generell, samhällsvet	16,1
SAM3_MAG	Två fyraåriga generella, samhällsvetenskapliga	1,0
SAM4_MAG	1) fyraårig yrke, samhällsvet 2) fyraårig generell, samhällsvet	1,2
SAM5_MAG	1) fyraårig yrke, teknik 2) fyraårig generell, samhällsvet	1,6

VARIABLER (FORTS.)	BESKRIVNING (FORTS.)	%
SAM1_YRKE	1) treårig generell, humaniora 2) fyraårig yrke, samhällsvet	0,5
SAM2_YRKE	1) treårig generell, samhällsvet 2) fyraårig yrke, samhällsvet	1,8
SAM3_YRKE	1) fyraårig generell, samhällsvet 2) fyraårig yrke, samhällsvet	0,9
SAM4_YRKE	Två fyraåriga yrkesinriktade, samhällsvetenskap	0,03
NAT1_KAND	1) fyraårig yrke, pedagog 2) treårig generell, naturvet	0,5
NAT2_KAND	1) treårig generell, samhällsvet 2) treårig generell, naturvet	1,2
NAT3_KAND	1) fyraårig generell, samhällsvet 2) treårig generell, naturvet	0,7
NAT4_KAND	Två treåriga generell, naturvetenskap mm	0,9
NAT1_MAG	1) fyraårig yrke, pedagog 2) fyraårig generell, naturvet	1,8
NAT2_MAG	1) treårig generell, samhällsvet 2) fyraårig generell, naturvet	2,0
NAT3_MAG	1) fyraårig generell, samhällsvet 2) fyraårig generell, naturvet	0,6
NAT4_MAG	1) treårig generell, naturvet 2) fyraårig generell, naturvet	2,9
TEK1_KAND	1) treårig generell, samhällsvet 2) treårig generell, teknik	0,3
TEK2_KAND	Två treåriga generella, teknik och tillverkning	0,05
TEK3_KAND	1) treårig yrke, teknik 2) treårig generell, teknik	10,1
TEK1_YRKE	1) treårig generell, samhällsvet 2) treårig yrke, teknik	0,5
TEK2_YRKE	1) treårig generell, teknik 2) treårig yrke, teknik	4,5
TEK3_YRKE	Två treåriga yrke, teknik och tillverkning	0,2
TEK1_MAG	1) treårig generell, samhällsvet 2) fyraårig generell, teknik	0,2
TEK2_MAG	1) treårig generell, teknik 2) fyraårig generell, teknik	2,2
TEK3_MAG	1) treårig yrke, teknik 2) fyraårig generell, teknik	4,9
TEK1_YRKEMAG	1) treårig generell, samhällsvet 2) fyraårig yrke, teknik	2,6
TEK2_YRKEMAG	1) treårig generell, teknik 2) fyraårig yrke, teknik	1,0
TEK3_YRKEMAG	1) treårig yrke, teknik 2) fyraårig yrke, teknik	4,4

Tabell A6. Beräknade inkomstskillnader mellan personer med olika examensinriktningar, koefficienter och standardfel

	BETYGSURVAL, UTAN BETYG			
	År 2008	År 2005	Tillväxt	År 2008
<b>En examen Jämförelsegrupp högskoleexamen i teknik</b>				
Ämneslärare	-0,127 (0,009)**	-0,104 (0,007)**	-0,023 (0,008)**	-0,140 (0,012)
Ekonom	0,127 (0,006)**	0,064 (0,005)*	0,060 (0,005)**	0,086 (0,007)
Juridik	0,163 (0,008)**	0,079 (0,007)*	0,077 (0,007)**	0,141 (0,009)
Humaniora	-0,109 (0,012)**	-0,104 (0,010)**	-0,006 (0,011)	-0,116 (0,016)
Naturvetenskaplig	0,007 (0,008)	-0,020 (0,007)*	0,027 (0,007)**	-0,009 (0,010)
Sjuksköterska	-0,095 (0,010)**	-0,082 (0,008)**	-0,006 (0,008)	-0,092 (0,014)
Civilingenjör	0,117 (0,005)**	0,102 (0,004)**	0,024 (0,004)**	0,068 (0,006)
Ped*ämneslärare	-0,129 (0,056)**	-0,139 (0,047)**	0,034 (0,048)	-0,136 (0,078)
Hum*ämneslärare	-0,104 (0,020)**	-0,100 (0,017)**	-0,0003 (0,018)	-0,139 (0,028)
Sam*ämneslärare	-0,039 (0,039)	-0,043 (0,034)	-0,015 (0,034)	-0,195 (0,101)
Naturvetare*ämneslärare	-0,088 (0,034)*	-0,026 (0,029)	-0,045 (0,030)	-0,121 (0,041)
Teknik*ämneslärare	-0,174 (0,041)**	-0,123 (0,035)**	0,002 (0,036)	-0,221 (0,060)
Humaniora*juridik	0,079 (0,077)	0,089 (0,065)	0,019 (0,067)	0,012 (0,085)
Samh*juridik	0,210 (0,022)**	0,070 (0,019)**	0,149 (0,019)**	0,209 (0,024)
Teknik*juridik	0,048 (0,159)	0,148 (0,020)**	0,099 (0,138)	0,010 (0,154)
Pedagog*humaniora	-0,109 (0,020)**	-0,086 (0,017)**	-0,013 (0,018)	-0,115 (0,025)
Humaniora*humaniora	-0,081 (0,038)*	-0,059 (0,032)	-0,034 (0,033)	-0,094 (0,065)
Humaniora*ekonomi	-0,011 (0,053)	-0,027 (0,045)	0,051 (0,046)	0,018 (0,056)
Samh*ekonomi	0,182 (0,012)**	0,110 (0,010)**	0,069 (0,011)**	0,134 (0,015)
Teknik*ekonomi	0,265 (0,023)**	0,148 (0,020)**	0,129 (0,020)**	0,186 (0,027)
Ped*naturv	-0,082 (0,038)**	-0,081 (0,032)**	-0,004 (0,032)	-0,109 (0,040)
Sam*naturv	0,008 (0,060)	0,014 (0,052)	0,002 (0,052)	-0,028 (0,063)
Naturv*naturv	0,026 (0,037)	0,055 (0,031)	-0,020 (0,032)	0,015 (0,056)
Sam*civilingenjör	0,198 (0,029)**	0,113 (0,024)**	0,103 (0,024)*	0,172 (0,029)
Tekn*civilingenjör	-0,072 (0,020)**	0,036 (0,017)**	0,049 (0,017)*	0,050 (0,021)
Sam*högskoleingenjör	-0,058 (0,046)	-0,032 (0,039)	0,081 (0,039)*	0,069 (0,048)
Tekn*högskoleingenjör	0,007 (0,011)	0,007 (0,009)	0,003 (0,009)	0,015 (0,012)
Sjukvård*sjuksköterska	-0,067 (0,012)**	-0,059 (0,011)**	0,0008 (0,011)	-0,051 (0,019)
R2 adj	0,38	0,37	0,07	0,35
<b>Antal personer</b>	<b>32 898</b>	<b>32 898</b>	<b>32 898</b>	<b>20 716</b>

Anm. Modellerna tar hänsyn till födelSELÄN (24 dummyvariabler), arbetsställeLÄN (21 dummyvariabler), nio arbetsmarknadssektorer, föräldrarnas utbildningsbakgrund (1 om ersättning från arbetslöshetskassa under året, 0 annars). Modellen för betygsurvalet tar även hänsyn till gymnasiebetyg.

BETYGSURVAL, MED BETYG				
År 2005	Tillväxt	År 2008	År 2005	Tillväxt
-0,118 (0,009)	-0,021 (0,011)	-0,152 (0,012)	-0,131 (0,009)	-0,020 (0,011)
0,004 (0,005)	0,079 (0,006)	0,068 (0,007)	-0,016 (0,005)	0,080 (0,006)
0,020 (0,007)	0,110 (0,009)	0,105 (0,010)	-0,017 (0,008)	0,113 (0,009)
-0,135 (0,013)	0,016 (0,015)	-0,133 (0,016)	-0,154 (0,012)	0,018 (0,015)
-0,054 (0,008)	0,043 (0,009)	-0,026 (0,010)	-0,072 (0,008)	0,045 (0,010)
-0,074 (0,010)	-0,010 (0,014)	-0,098 (0,014)	-0,080 (0,011)	-0,009 (0,014)
0,046 (0,005)	0,031 (0,006)	0,036 (0,006)	0,013 (0,005)	0,034 (0,006)
-0,129 (0,060)	0,042 (0,073)	-0,144 (0,078)	-0,139 (0,060)	0,043 (0,073)
-0,143 (0,022)	0,023 (0,026)	-0,155 (0,028)	-0,160 (0,022)	0,025 (0,026)
-0,043 (0,078)	-0,205 (0,095)	-0,219 (0,101)	-0,071 (0,078)	-0,202 (0,095)
-0,070 (0,032)	-0,035 (0,039)	-0,138 (0,041)	-0,089 (0,032)	-0,033 (0,039)
-0,128 (0,047)	-0,025 (0,056)	-0,264 (0,060)	-0,176 (0,046)	-0,021 (0,057)
0,018 (0,064)	0,050 (0,079)	-0,030 (0,085)	-0,026 (0,065)	0,054 (0,080)
0,029 (0,018)	0,196 (0,022)	0,175 (0,024)	-0,007 (0,018)	0,199 (0,022)
0,004 (0,119)	0,077 (0,144)	-0,024 (0,154)	-0,033 (0,118)	0,081 (0,144)
-0,106 (0,020)	0,0001 (0,024)	-0,135 (0,025)	-0,128 (0,019)	0,002 (0,024)
-0,139 (0,050)	0,021 (0,061)	-0,124 (0,065)	-0,169 (0,050)	0,024 (0,061)
-0,041 (0,043)	0,095 (0,052)	-0,001 (0,056)	-0,063 (0,043)	0,097 (0,052)
0,033 (0,012)	0,100 (0,014)	0,111 (0,015)	0,009 (0,012)	0,103 (0,014)
0,040 (0,021)	0,153 (0,025)	0,146 (0,027)	-0,001 (0,021)	0,156 (0,025)
-0,125 (0,031)	0,015 (0,038)	-0,124 (0,040)	-0,141 (0,031)	0,016 (0,038)
-0,006 (0,049)	-0,011 (0,029)	-0,030 (0,063)	-0,008 (0,048)	-0,011 (0,059)
0,039 (0,043)	-0,024 (0,052)	-0,003 (0,056)	0,020 (0,043)	-0,022 (0,052)
0,073 (0,022)	0,118 (0,027)	0,132 (0,029)	0,031 (0,022)	0,122 (0,027)
0,008 (0,016)	0,057 (0,019)	0,018 (0,012)	0,006 (0,016)	0,058 (0,019)
-0,038 (0,037)	0,094 (0,044)	-0,055 (0,019)	-0,045 (0,036)	0,095 (0,044)
0,002 (0,010)	0,012 (0,012)	0,018 (0,012)	0,005 (0,009)	0,012 (0,012)
-0,033 (0,015)	-0,012 (0,018)	-0,055 (0,019)	-0,037 (0,015)	-0,012 (0,018)
0,33	0,093	0,35	0,34	0,093
20 716	20 716	20 716	20 716	20 716

(10 dummyvariabler), kön, ålder, ålder i kvadrat, civilstånd, antal barn i olika åldrar (4 dummyvariabler) och erfarenhet av arbetslöshet under utfallsåret





Saco, Sveriges akademikers centralorganisation, är den samlande organisationen för Sveriges akademiker. Vi är en partipolitiskt obunden facklig centralorganisation. Sacos 23 självständiga förbund företräder yrkes- och examensgrupper från hela arbetsmarknaden, inklusive egenföretagare. Något som förenar våra medlemsförbund är akademisk utbildning, kunskap, kompetens och yrkesstolthet. Totalt är över 600 000 akademiker medlemmar. Som företrädare för Sveriges akademiker är det självklart för Saco att ständigt påverka kunskapsnivån i Sverige. Utbildning och forskning som ger kunskap är en investering för såväl samhället som individen och är en av de viktigaste faktorerna för tillväxt och utveckling av ett samhälle.



Saco, Box 2206, 10315 Stockholm  
tel vx: 08-613 48 00, [www.saco.se](http://www.saco.se)